



ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา

การศึกษายุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจากกรณีศึกษา เพื่อให้เห็นสภาพการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งการดำเนินการตามยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำผลจากการศึกษาไปใช้ในการสรุปเพื่อการนำเสนอยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (informal interview) และแบบเจาะลึก (in depth interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) จาก 2 กรณีศึกษา คือ กรณีศึกษาที่ 1 ครูปรียานุช เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรณีศึกษาที่ 2 ครูนาเรรัตน์ เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลจากการศึกษาทั้งสองกรณีเป็นดังนี้

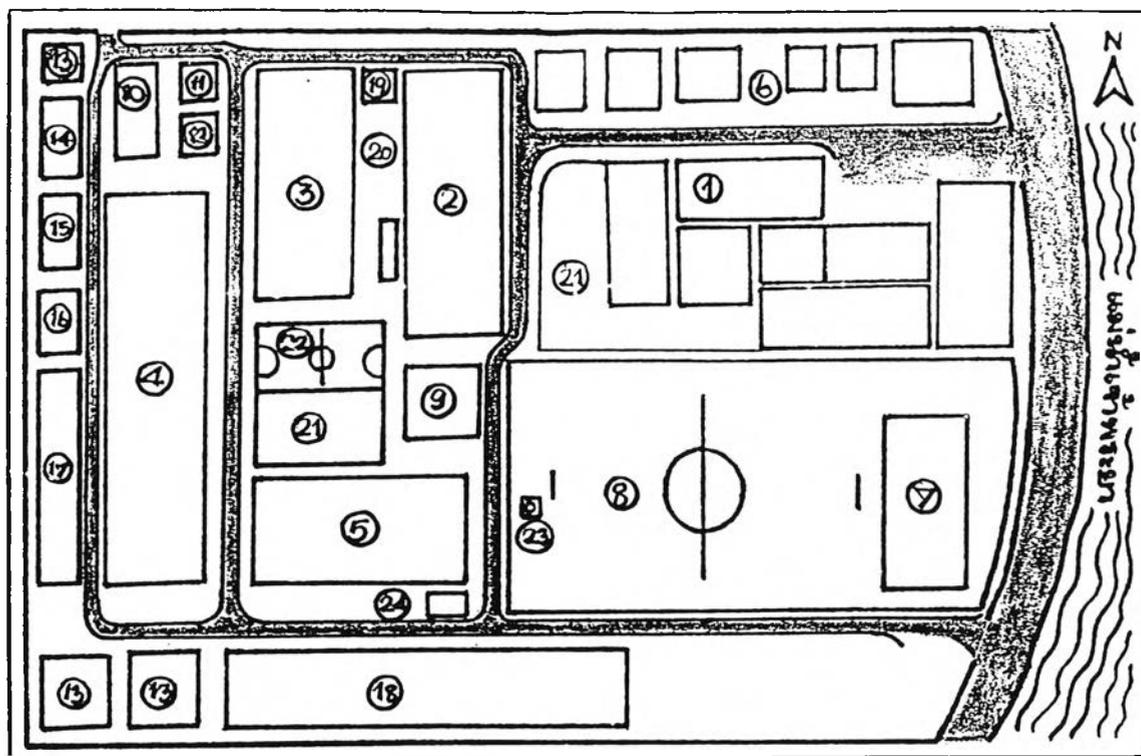
กรณีศึกษาที่ 1

ครูปรียานุช (นามสมมติ) เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับเชิญจากต้นสังกัดให้เป็นวิทยากรในการอบรมครูประจำการปฏิบัติการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมในเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และได้รับการคัดเลือกเป็นครูต้นแบบแห่งชาติในปีการศึกษา 2542 จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวิทย์พัฒนา (นามสมมติ)

โรงเรียนวิทย์พัฒนา

โรงเรียนวิทย์พัฒนาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชนเมือง ห่างจากสถาบันราชภัฏ สถานีตำรวจ และที่ว่าการจังหวัดนครสวรรค์เพียงหนึ่งกิโลเมตร ระยะทางจากบ้านพักของครูปรียานุชถึงโรงเรียนประมาณ 2 กิโลเมตร อาณาเขตของโรงเรียนทางทิศใต้ซึ่งเป็นด้านหน้าโรงเรียนติดกับถนนเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนด้านอื่น ๆ ติดกับที่ดินของเอกชน ภายในบริเวณโรงเรียนส่วนหน้าเป็นสนามฟุตบอล อาคารเรียนหลังที่ 1 ถัดจากประตูทางเข้าเป็นห้องผู้อำนวยการโรงเรียน ห้องธุรการ และชั้นเรียนระดับอนุบาล ถัดไปเป็นอาคารเรียนหลังที่ 2 และหลังที่ 3 พื้นที่ระหว่างสองอาคารนี้เป็นแปลงเกษตรของโรงเรียนซึ่งครูปรียานุชรับผิดชอบอยู่ ส่วนห้องที่ครูปรียานุชประจำอยู่คือ ห้องวิชาการซึ่งอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียนหลังที่ 4 และห้องที่

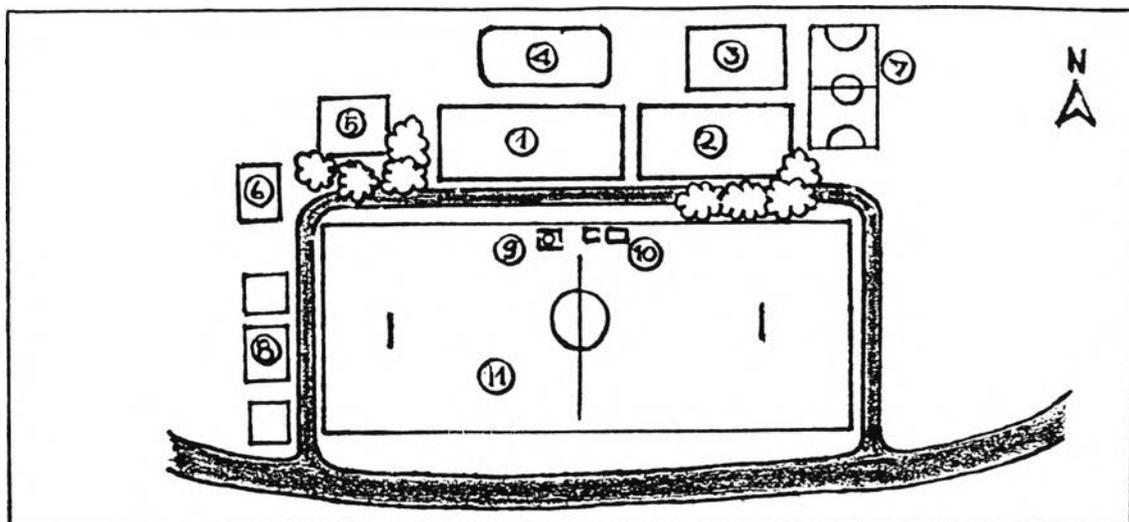
ครูปรียานูชจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาเกษตรคือห้องเรียนชั่วคราวในอาคารพลศึกษา ซึ่งถัดไปด้านหลังของห้องธุรการ



โรงเรียนวิทย์พัฒนา หมายเลข 1-4 อาคารเรียนหลังที่ 1-4, หมายเลข 5 อาคารเอนกประสงค์, หมายเลข 6 บ้านพักครู, หมายเลข 7 สนามวอลเลย์บอล, หมายเลข 8 สนามฟุตบอล, หมายเลข 9 ประปา, หมายเลข 10-12 อาคารเรียน กพอ., หมายเลข 13 บ้านพักภารโรง, หมายเลข 14 โรงครัว, หมายเลข 15 อาคารพลศึกษา, หมายเลข 16 เรือนพัสดุ, หมายเลข 17 ห้องส้วม, หมายเลข 18 โรงจอดรถ, หมายเลข 19 เรือนเพาะชำ, หมายเลข 20 แปลงเกษตร, หมายเลข 21 สนามเด็กเล่น, หมายเลข 22 สนามบาสเกตบอล, หมายเลข 23 เสาธง, หมายเลข 24 ชุมพระ

แผนภาพที่ 5.1 แผนผังโรงเรียนวิทย์พัฒนา

ครูปรียานูชเพิ่งย้ายมาสอนที่โรงเรียนวิทย์พัฒนาได้เพียง 2 เดือน ซึ่งก่อนหน้านี้สอนอยู่ที่โรงเรียนบ้านนา (นามสมมติ) เป็นเวลากว่า 14 ปี โรงเรียนบ้านนาคือโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างจากบ้านพักของครูปรียานูช ประมาณ 20 กิโลเมตร เส้นทางสู่โรงเรียนบ้านนาสะดวกเพราะเป็นถนนลาดยางตลอดสาย โรงเรียนบ้านนาเป็นประกอบด้วยอาคารเรียน 3 หลัง คืออาคารเรียนไม้ชั้นเดียวแบบยกพื้น 2 หลัง และอาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง ซึ่งอาคารเอนกประสงค์นี้เคยเป็นห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ครูปรียานูชประจำชั้น ด้านหน้าอาคารเอนกประสงค์เป็นบริเวณที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพค้าขายนำขนมอบบ้าง ก๋วยจั๊บบ้างใส่รถเข็นมาขาย 2-3 ร้าน สำหรับแนวอาคารเรียนทั้งสามหลังนี้ขนานกับถนนลาดยาง มีสนามฟุตบอลเป็นแนวยาวกั้นกลางระหว่างอาคารเรียนกับถนน ส่วนบริเวณด้านหลังของโรงเรียนเป็นสระน้ำและแปลงเกษตรที่ครูปรียานูชใช้ในการจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ



โรงเรียนบ้านนา หมายเลข 1-2 อาคารเรียน, หมายเลข 3 แปลงเกษตร, หมายเลข 4 สระน้ำ, หมายเลข 5 อาคารเอนกประสงค์, หมายเลข 6 บ้านพักครู, หมายเลข 7 สนามบาสเกตบอล/วอลเลย์บอล, หมายเลข 8 บ้านผู้ปกครอง, หมายเลข 9 เสาธง, หมายเลข 10 พระพุทธรูป, หมายเลข 11 สนามฟุตบอล

แผนภาพที่ 5.2 แผนผังโรงเรียนบ้านนา

ภูมิหลังของกรณีศึกษาที่ 1

ภูมิลำเนาเดิมของครูปริยานุชอยู่ที่จังหวัดชัยนาท ในครอบครัวที่ประกอบอาชีพทำสวน มีพี่น้องทั้งหมด 12 คน เป็นคนที่ 9 ปัจจุบันอายุ 43 ปี ช่วงชีวิตประถมศึกษาต้องอยู่ในความดูแลของผู้เป็นพ่อและพี่ ๆ เพราะแม่เสียชีวิตตั้งแต่ครูปริยานุชอยู่ชั้น ป.1 แม้ครอบครัวจะฐานะดี แต่พ่อก็ไม่ได้ตามใจและให้ในสิ่งที่ครูปริยานุชต้องการเสมอไป สิ่งที่พ่อสอนเสมอคือการให้เห็นคุณค่าของการทำงาน ให้เรียนรู้ถึงความอดทน สำหรับเรื่องการเรียนจะเอาใจใส่โดยตั้งโจทย์คณิตศาสตร์ให้ทำเสมอ ๆ ทำให้ผลการเรียนของครูปริยานุชดีมาก สอบได้ที่ 1 ตั้งแต่ชั้น ป. 1-4

“ช่วงที่พี่เกิดมาพ่อรวยแล้ว แต่พ่อไม่ได้หยิบยื่นความรวยให้กับเรา ก่อนไปโรงเรียนพี่ต้องหามน้ำ 20 หาบ หาบปิบ ซึ่งมันจะต่างจากเด็กธรรมดา ... พี่อยากได้ตุ๊กตา อยากได้อะไร พี่ไม่เคยได้ ทั้งที่พ่อก็มีเงิน”

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

“ก่อนจะไปเล่นได้พ่อจะเอาปฏิทิน เมื่อก่อนจะเป็นแบบฉีก ด้านหลังจะว่าง พ่อจะมาออกโจทย์ บวกลบคูณหาร ทำให้ได้ก่อน จึงจะไปเล่นได้ เหมือนคุณครูในบ้านเรานะ พ่อเป็นครูเราตั้งแต่เล็ก เราต้องเก่งกว่าคนอื่น ต้องได้ที่หนึ่งตลอด ตั้งแต่เล็กเลยก็ได้แต่ที่หนึ่ง”

กรณีศึกษาที่ 1 23/1/2544

แบบอย่างการสอนของพ่อ และความประทับใจในการสอนของครูที่โรงเรียน ทำให้ครูปรียานุชไฝ่ฝันที่อยากจะเป็นครู สิ่งไฝ่ฝันไว้ใกล้ความจริงขึ้นมาเมื่อครูปรียานุชจบชั้น ป. 7 และ ม. 3 จึงสมัครเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) และ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ปกศ.สูง) ที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์

เมื่อจบ ปกศ.สูง แล้วครูปรียานุชสอบบรรจุเข้ารับราชการครูและผลการสอบได้ สำรองอันดับที่ 1 ในระหว่างรอการเรียกตัวบรรจุเข้ารับราชการนั้น ด้วยความสนใจและมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ครูปรียานุชได้สมัครและสอบเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรีปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตที่ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ เรียนยังไม่ทันข้ามปี ทางราชการมีหนังสือเรียกตัวให้บรรจุเข้ารับราชการครู และได้บรรจุที่โรงเรียนในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาทในปี 2523 การรับราชการไม่ได้ทำให้การ เรียนที่ค้างอยู่มีผลเสีย ด้วยความอุตสาหะของครูปรียานุชจึงทำให้ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

“เรียนดี ไม่เคยได้เกรดต่ำกว่า 3 แต่ไม่มีโอกาสได้เกียรติคุณอันดับ 1 ได้เพียงอันดับที่ 2”

กรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

ครูปรียานุชสอนที่โรงเรียนนี้ได้เพียง 1 ปี จึงได้ย้ายไปสอนที่โรงเรียนที่เคยเรียน สมัยเป็นเด็ก สอนอยู่ 2 ปี จึงย้ายอีกครั้งเป็นการย้ายเพื่อไปช่วยราชการ และในปี 2528 จึงได้ย้าย ไปสอนที่โรงเรียนบ้านนา จังหวัดนครสวรรค์ ตลอดระยะเวลาการรับราชการ ครูปรียานุชได้ทุ่มเท ชีวิต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิญญูณครูอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทำงานจริงจัง มุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จของงาน ร่วมกับเพื่อนครู พัฒนาโรงเรียน พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียน

“เงินทองอะไรก็ไม่สำคัญ หมดเท่าไรหมดไป หมดไปกับเด็กและอุปกรณ์ สื่อไม่สนใจว่า เขาจะให้หรือไม่ให้ นี่ก็จะซื้ออะไรก็ได้ ผมก็หมดไปไม่รู้เท่าไร เครื่องเข้าเล่ม แลคซัน กระดาษ ทุกอย่าง ทุ่มกับเด็กและเพื่อนงานของตัวเองด้วย”

สามีกรณีศึกษาที่ 1 13/12/2543

“เวลาเขาทำงานเขาจะรอผลของงานอย่างในจิตใจจ่อ รอผลว่าถ้าทำแล้วจะสำเร็จหรือไม่ สำเร็จ ต้องจึ้นกระทั่งว่าสำเร็จ... ทำงานแบบไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย”

อดีตผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 1 12/12/2543

“ที่เป็นคนที่เมื่อวางแผนทำอะไรไว้แล้วในวันรุ่งขึ้นจะต้องทำให้เสร็จ แม้จะมีค่าเพียงใด ใจร้อนอยากทำอะไรให้เสร็จตามที่ตั้งใจไว้”

กรณีศึกษาที่ 1 13/12/2543

“ลุย ๆ ๆ พี่นุชนะ ชีวิตเขาอยู่กับงานนะ กลับบ้านทุ่ม ตีห้ามาแล้ว มาเช้า มาประมาณตีห้า นั่งทำงาน สว่างหน่อย ก็ไปรดน้ำผัก ตอนเย็นก็กลับบ้าน บางทีกลับไปแล้วรอบหนึ่งก็มาใหม่ช่วงทุ่มหนึ่ง แก่ทุ่มเทมาก พี่ทำไม่ได้อย่างแกหรอก..”

เพื่อนร่วมงานกรณีศึกษาที่ 1 23/1/2544

ความสัมพันธ์กับเพื่อนครู

ครูปรียานุชเป็นผู้มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจ ไม่ถือตัว เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี สิ่งเหล่านี้ที่ทำให้ครูปรียานุชเป็นที่รักของเพื่อนร่วมงาน ในการปฏิบัติงานที่โรงเรียนวิทย์พัฒนาตั้งแต่แรกจนถึงปัจจุบัน ครูปรียานุชได้ทุ่มเทชีวิตให้กับการทำงานโดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย ทำให้ครูและผู้บริหารให้การยอมรับ และ “เชือมือ” เมื่องานนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของครูปรียานุช

“ทุ่มเทเต็มที่ ผอ.ก็ชอบ ผู้ช่วยก็ชอบ ใคร ๆ ก็ชอบทำงานแบบนี้ แต่ยาก หาไม่ได้ หาไม่เจอแล้วครูแบบนี้ ไม่ได้หรอก อย่างพี่นุชหายาก”

เพื่อนร่วมงานกรณีศึกษาที่ 1 23/1/2544

“เพื่อนร่วมงานก็ o.k. ไม่มีปัญหา แก่อัธยาศัยดี เป็นผู้ให้ ไปไหนมาไหน ของฝากติดไม้ติดมือไปทั่ว เงินเดือนเขาไม่ค่อยเหลือหรอก ให้คนอื่น ..เสือนี่พี่นุชก็ซื้อมาให้คนละตัว จากเชียงใหม่ เป็นของขวัญปีใหม่”

เพื่อนร่วมงานกรณีศึกษาที่ 1 23/1/2544

“เขาเป็นครูต้นแบบอะไรอย่างนี้เนอะ คิดว่าจะหยิ่ง นี่ไม่หยิ่งหรอก ..พี่นุชทำงาน ไม่มีวางท่าว่าฉันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คือเดิมครูเขารู้ว่าพี่นุชเป็นครูต้นแบบ คือดึงมาจากโรงเรียนบ้านนา เขาก็จะวางท่า เพราะครูที่นี้เขาไม่ได้เป็นครูดีเด่น สอนแข่งกันอยู่แล้ว จะปลูกผักปลูกอะไรก็มีปัญหา แต่เดี๋ยวนี้เขายอมรับหมดแล้ว ไม่มีปัญหา ก็เห็นว่าทำงานจริง ๆ ไม่ยุ่งกับใคร ไม่ว่าใคร ไม่อะไรใคร”

เพื่อนร่วมงานกรณีศึกษาที่ 1 23/1/2544

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

เมื่อครั้งที่ครูปรียานุชสอนอยู่ที่โรงเรียนบ้านนา ด้วยความโอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือและไปเขียนเขียนครอบครัวนักเรียน ทำให้คุ้นเคยสนิทสนมกับผู้ปกครอง ครูปรียานุชจะซื้อของฝากให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองเสมอ ๆ เมื่อย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนวิทย์พัฒนา เท่าที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นครูปรียานุชจะให้ผักแก่นักเรียนที่ช่วยเหลือในการรดน้ำและช่วยขายผัก ให้นำกลับไปฝากผู้ปกครอง การเป็นผู้ให้และความมีน้ำใจเช่นนี้ ทำให้ครูปรียานุชเป็นที่รักของผู้ปกครองสำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่โรงเรียนบ้านนายังคงความคิดคำนึงถึงครูปรียานุชอยู่เสมอ

“เขาดี ใจดี สอนดี ไม่งั้นคนเขาจะห่วยกันหรือ คนนอกเขายังว่าเลย ร้านค้าสองร้านสามร้านไม่ดึงเอาไว้ เขารักเด็ก นิสัยดี เด็กไปบ้านเขา เขาจะซื้อของมาฝากพ่อแม่ เงินเขาก็ให้ ถ้าเด็กทำผิดเขาจะอยู่กับเด็กเสาร์อาทิตย์ตั้งแต่เช้าจนเย็น ตอนนี้มีแต่คนบ่นหา ครูดี ๆ ไปหมด..ตามบ้านตามอะไรเขาก็บ่นหา ก่อนไปยังซื้อผ้า ซื้อขนมมาให้คนละถุงเลย”

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

“สนิทสนมกับผู้ปกครองทุกคน จะไปเยี่ยมบ้าน เสาร์อาทิตย์จะมาโรงเรียนตลอด มาดูลูกศิษย์ว่ารดน้ำใหม่ จะซื้อขนมมาเลี้ยงตลอด จะมีมาทุกวัน เขาจะรู้ว่าเด็กคนไหนที่พ่อแม่ด้อยบ้าง อะไรบ้าง”

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 1 24/1/2544

“สนิทกับเขาทุกบ้านนั่นแหละ พี่จะออกเทอมละสองครั้ง ผู้ปกครองเด็กจะรู้จักมาก เพราะพี่จะเอาเด็กไปทำงานตลอด จะส่งไปถึงบ้าน จะสนิทกับเขาหมดแหละ”

กรณีศึกษาที่ 1 24/1/2544

ความสัมพันธ์กับนักเรียน

ครูปรียานุชปฏิบัติต่อนักเรียนเสมือนแม่ดูแลลูก จะให้ความรัก ความใกล้ชิด ความเป็นกันเอง จัดการเรียนการสอนด้วยความสนุกสนาน ให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจะรักครูและใส่ใจที่จะเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมที่ครูปรียานุชจัดขึ้น

“ก็สนุกค่ะ แบบเหมือนเราไม่ได้คิดว่าครูปรียานุชเป็นครูเลยค่ะ เหมือนเป็นเพื่อนกับเราเลยค่ะ ขวนเล่นขวนอะไรก็จะเล่น ขออะไรก็จะให้ทุกอย่าง เพียงแต่ขอให้เราเป็นเด็กดีและขยัน...ครูจะเรียกพวกหนูว่าลูก...แต่คำพูดตอนแรกที่ครูปรียานุชบอกว่า ถ้าใครอยากเรียกแม่ ให้เรียกได้ แบบ..(ฮือ) ดีใจมากเลยค่ะ แบบ..กระโดดกันเลยค่ะ”

ลูกศิษย์กรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

“เขาจะตามใจ เด็กจะรักครูปรียานุชกับอาจารย์ใหญ่เห็นเขาเข้ากับเด็กดี อย่างกับแม่กับลูก เรียกเขาก็เรียกลูกทุกคำนะ เพราะเขาไม่มีลูกหรือไงนี้แหละ”

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

“ไม่ได้เป็นครูที่เป็นครูอาจารย์แต่เป็นครูญาติ ครูพ่อแม่ ลักษณะการสอนเขาไม่ได้สอนแบบครูผู้สอน เวลาสอนก็เป็นครู เด็กก็เป็นเด็ก แต่บางครั้งเขาก็เป็นเหมือนกับแม่ เหมือนกับพี่ เหมือนกับญาติ”

อดีตผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 1 12/12/2543

จากการทุ่มเทชีวิต อุทิศตน ให้ความสำคัญพัฒนาการเรียนการสอนโดยบูรณาการทุกวิชาโดยใช้กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีความสุข ทำให้ครูปรียานุชได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้เป็นครูต้นแบบ ปี 2542

“ใช้กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษเป็นฐาน เพื่อบูรณาการให้ผู้เรียนได้รู้จักกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เชื่อมโยงไปสู่ทักษะชีวิต รู้จักคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่มีเหตุผล เป็นคนดี คนเก่งของสังคม”

จากหนังสือครูต้นแบบ 2542 สกศ.

นอกจากนี้ความสำเร็จในการประกอบอาชีพครู ยังปรากฏให้เห็นจากผลงานที่ได้รับรางวัลมากมาย ทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เช่น

- ครูผู้สอนดีเด่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับอำเภอ จังหวัดและประเทศ
- ครูผู้สอนนักเรียนที่ได้รับรางวัลการแข่งขันประเภทหนังสือเด็ก ระดับชั้น ป.1-2, ป.3-4, ป.5-6 ระดับอำเภอและจังหวัด
- ครูผู้สอนนักเรียนที่ได้รับรางวัลการแข่งขันประกวดบทกลอนไฮกุ ครั้งที่ 4 บริษัทเจแปนแอร์ไลน์ ประเทศญี่ปุ่น
- รางวัลครูผู้สอนดีเด่น อันดับ 1 ครูสภาจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2538
- รางวัลโครงการสร้างเสริมวินัยและจริยธรรมนักเรียน ปี 2539 ระดับจังหวัด
- รางวัลโครงการ กศ.พช.ดีเด่น ปี 2539 ระดับอำเภอ จังหวัดและประเทศ
- รางวัลห้องเรียนมาตรฐานดาวทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2540

สู่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เบื้องหลังการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความต้องการมีลูก แต่ไม่สามารถมีลูกได้ ในปี 2529 ครูปรียานุชจึงได้หันมาให้ความรัก ความใกล้ชิดสนิทสนม และทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับนักเรียนที่สอน เสมือนนักเรียนเหล่านั้นเป็นลูกของตน ทั้งการเอาใจใส่ต่อนักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน

“พ่อยากมีลูก และทำทุกวิถีทางที่จะมีลูก แต่ที่ไม่มีโอกาส พี่เลยทุ่มมาตรงนี้ เมื่อโอกาสตรงนี้ไม่มี ก็คิดว่าเด็กทุกคนที่เราพบน่าจะเป็นลูกของเราทั้งหมด”

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

“ตอนแรกเลย แยกอยากมีลูก ...ผมก็เปลี่ยนความคิดแก ผมก็บอกไม่จำเป็นต้องมีลูกดูแลคนอื่นก็ได้ เราจะเอาใครมาเลี้ยงดูแลก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีลูก”

สามีกรรณศึกษาที่ 1 13/12/2543

การปฏิบัติต่อนักเรียนของครูปรียานุชจึงปฏิบัติเสมือนแม่ปฏิบัติต่อลูก จากภูมิหลังการได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจากผู้เป็นพ่อ ไม่ได้รับสิ่งของเหมือนอย่างที่ใจต้องการและด้วยคิดว่านักเรียนคือลูก “การให้” จึงเป็นสิ่งเริ่มต้นของสายสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ครูปรียานุชให้การช่วยเหลืออย่างจริงใจต่อนักเรียนทุกคนด้วยความปรารถนาที่จะลบจุดด้อยของนักเรียน

“เราอยากได้อะไรแต่เราไม่ได้ เราอยากได้ตุ๊กตา เป็นชีวิตจิตใจเลย แต่ไม่ได้ พอพี่มาเห็นเด็กตอนนี้ พี่ให้เด็กทุกอย่างเลย พี่อยากกินไข่พะโล้ พี่อยากกินเป็ด เด็กพี่จะได้อะไรทุกอย่าง แม้แต่ลิ้นจี่ฮ่องเต้ ลิ้นจี่จักรพรรดิ หรือของอะไรที่แปลกประหลาดลูกเกิดลูกอะไร”

กรรณศึกษาที่ 1 30/11/2543

“เด็กจะรู้ว่าครูทำด้วยความจริงใจ เรื่องเงินทองไม่มีนะเอาไป อยากจะเบิกเบิกไปก่อน เสื้อผ้าผม หากเด็กไม่มีก็จะเอาไปให้เด็ก”

สามีกรรณศึกษาที่ 1 13/12/2543

“แกเห็นว่าเด็กคนนี้มีปมด้อย เคยพูดกับผมว่า น้องแบม(นามสมมติ)มีปมด้อย แกจะเอาออกหน้าให้มากที่สุด โรงเรียนมีกิจกรรมอะไรก็เอาไปเล่น เอาออกแสดง ไม่ให้เด็กมีปมด้อย ไม่เฉพาะแต่น้องแบม...หลักวิชาการแกที่เห็น ดึงจุดด้อยให้เหมือนกับเด็กที่ดี คนไหนปัญญาไม่ดี จะแนะใกล้ที่สุด ให้ความใกล้ชิด เอมมาสอนที่โต๊ะ อธิบายให้เข้าใจ”

ผู้ปกครองนักเรียนกรรณศึกษาที่ 1 14/12/2543

ด้วยความเชื่อว่าคนทุกคนต้องการเป็นคนดี คนเก่ง แค่ว่าเพียงคนที่เข้าใจและให้โอกาส สำหรับนักเรียนก็เช่นกัน ครูปรียานุชจึงช่วยพัฒนาจุดด้อยส่งเสริมจุดเด่นให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองได้บนฐานความแตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนเพื่อเป้าหมายคือคนดีคนเก่ง

“พี่คิดว่าคนทุกคนต้องการเป็นคนดี เพียงแต่คนรอบข้างให้โอกาสเขาใหม่ อย่างเบ๊ยก คนรอบข้างไม่ให้โอกาสเขาเลย แล้วเขาจะเป็นคนดีได้อย่างไร พี่คิดว่าถ้ามีใครสักคนให้โอกาสเขา พี่เชื่อว่าเขาเป็นคนดีได้ ถึงแม้ไม่มากแต่ก็ยังมดีอยู่ สิ่งสำคัญที่สุดหลังจากศึกษาเด็ก เราต้องดึงจุดเด่น จุดด้อยของเขาออกมาให้ได้ เสริมจุดเด่น แก้ไขจุดด้อยให้เขา อย่างน้องแบมเก่งวาดภาพ พี่เอาเขามาเป็นครูเลย สอนวาดภาพตั้งแต่อนุบาลถึง ป.6”

กรรณศึกษาที่ 1 30/11/2543

การรู้จักนักเรียนช่วงก่อนเปิดเรียน

เมื่อครั้งอยู่โรงเรียนบ้านนา ในช่วงก่อนเปิดเรียนโรงเรียนจะมีนโยบายเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน โดยให้มีการรับช่วงนักเรียนที่จะต้องประจำชั้นของครูแต่ละคนในปีการศึกษาหน้า ให้มีกิจกรรมทำความสะอาดชั้นเรียนเพื่อให้ห้องเรียนมีความพร้อมในการเรียนการสอนในวันแรกของการเปิดเทอม และเพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีกิจกรรมร่วมกัน เกิดความคุ้นเคย สนิทสนมกัน และครูปรียานุชได้ใช้โอกาสนี้ในการทำทำความรู้จักนักเรียน ผูกสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์

“ก่อนเปิดเทอมที่ โรงเรียนเราจะทำงานก่อนประมาณหนึ่งสัปดาห์ที่ผมอยู่ เขียน ป.01 02 ให้เสร็จ และมีโครงการเยี่ยมบ้าน พอก่อนปิดโรงเรียนให้ครูมารับศึกษาเด็กที่จะขึ้นมาอยู่กับเราในช่วงปิดเทอม ประมาณ 26-27 มีนาคม ครูต้องรับเด็กชุดนี้ไปเลย เช่น ป.4 ขึ้น ป.5 มีก็คนที่สอบได้ เด็กที่มาจากที่อื่น ไม่เป็นไร จะเขียนไว้เลย ที่โรงเรียนได้เป็นโรงเรียนดีเด่นในการจัดกิจกรรมก่อนเปิดภาคเรียน จะแบ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู นักการ โรงเรียนเราจะพร้อมเรียนในวันแรกเปิด เดือนตุลาคมก็เช่นกัน จะนั่งเรียนเลย ไม่มีมาเช็คมากกว่าอีก เพราะได้ทำไปช่วงสัปดาห์ที่แล้ว เด็กมาด้วย เด็กจะมา 2 ครั้ง 3 ครั้ง ช่วงปิดในช่วงครูเวรต้องนัดเด็กประจำชั้นของตัวเอง อ.ปรียานุชจะไปบ่อย จะใช้การเที่ยว ทัศนศึกษาใกล้ ๆ ตลอดเลย จะชวนไปเที่ยวบ้านบ้าง บ้านเพื่อนบ้าง ซึ่งจักรยานเป็นแถว นัดเด็กไปกินข้าวที่ฝ่าย จะใช้การเที่ยวเป็นหลัก เด็ก ๆ ก็จะมีติด”

อดีตผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 1 15/12/2543

“ปิดเทอมก็ไปหาเขาก่อน เพราะรู้แล้วว่าอย่างไรเขาก็ไม่มา ป.5 เขายังไม่มาเลย เขียนหนังสือได้บ้าง อ่านหนังสือไม่ต้องไปพูด จึงไปที่บ้านเขา เปิดประตูเข้าไป ก็ได้ยินไอ้เบ๊ยก ไอ้เอี้ย .. ไปบอกว่า ถ้าโรงเรียนเปิดเทอมเมื่อไร เบ๊ยกไปนะลูก”

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

ครูปรียานุชได้สอนกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น ดังนั้นจะได้รู้จักนักเรียนอย่างคร่าว ๆ ในช่วงของการเรียนการสอนนี้ และรู้จักดีขึ้นเป็นลำดับจนได้รับผิดชอบเป็นครูประจำชั้น ป.6 ในกรณีนักเรียนรุ่นสุดท้ายที่ครูปรียานุชได้เป็นครูประจำชั้นที่โรงเรียนบ้านนา ครูปรียานุชได้รู้จัก สนิทสนมกับนักเรียนตั้งแต่ช่วงปิดเทอม เพราะให้นักเรียนไปเป็นวิทยากรเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษร่วมกับครูในการไปสาธิตในสถานที่ต่าง ๆ

“อย่างพวกไอ้เบ๊ยก เราทำตั้งแต่ปิดเทอม ต้องไปทำงานเป็นชุด รู้จักกันตลอด จะเน้นพื้นที่สอนตั้งแต่อนุบาล รู้จักกันมานาน พอมาถึง 4 -5 -6 ดีขึ้นนิดหนึ่ง”

กรณีศึกษาที่ 1 16/12/2543

“ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก มีแต่ครูให้อยู่แต่ในห้องสี่เหลี่ยม แต่ครูปรียานุชจะท่องเทียวไปทั่วเลย ค่ะ อย่างหนูไปพรีเซ็นต์งานเกือบสิบจังหวัดแล้วค่ะ เสาร์อาทิตย์โรงเรียนไม่ปิดเลยค่ะ”

ลูกศิษย์กรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

สู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความโอบอ้อมอารีหวังดีต่อศิษย์ในลักษณะแม่กับลูก ประกอบกับความใส่ใจในความรู้สึกของนักเรียน การให้ความสนใจในลักษณะนิสัยของนักเรียนที่ แสดงออกทางสีหน้า ท่าทางของนักเรียนแต่ละคน และคิดเสมอว่าการทำให้นักเรียนไว้วางใจเป็น สิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างความไว้วางใจเริ่ม ต้นจากการเป็นผู้ให้ของครู ให้สิ่งของ ของขวัญ เลี้ยงขนมในวันเกิดของนักเรียนแต่ละคน ใช้คำพูด จูงใจ ให้ความสนทนาค้นเคย ใช้เกมประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอน

“เราจะต้องเป็นคนทำ ศึกษาเขา ให้เขาไว้วางใจเรา หมายถึงต้องให้เด็กไว้วางใจก่อน จึง จะสามารถจัดกิจกรรมได้ แต่ก่อนที่จะให้เด็กไว้วางใจเราได้ จะดูแลแต่ละคนไม่เหมือนกัน หรืออก มันไม่ใช่ว่าแต่ละคนมาเจอที่แล้วก็ไว้วางใจทีเดียวนะ ไม่มี ไม่จริง ไม่ใช่ ดูว่าไอ้ พวกนี้พวกเดียวกันไหม ถ้าพวกเดียวกันก็ใช้เหมือนกัน ใช้เทคนิค เทคนิคที่จะให้พวกนี้มัน ไว้วางใจเรา ทำอย่างไร สรุปต้องไว้วางใจเราแหละ แต่ที่มันไปไม่เหมือนกัน...คำพูด คำ อะไร มันเยอะ แล้วแต่.. มันต้องดูสีหน้าเด็ก ดูอากัปภิกขัย ดูอะไรต่ออะไรทุกอย่าง อย่าง ของเจ้าเปี้ยก พี่ต้องพามาให้แฟนพี่เป็นพ่อมัน พี่ต้องพามาบ้าน บอกว่าเรียนไปสูง ๆ เดี่ยวจะฝากให้ทำงาน ไม่ได้หลอก อย่างเด็กวิทย์พัฒนาที่สะสมคะแนน 5000 15000 20000 พี่ก็ไปตลาดมา ซื้อของมาแจก มันไม่ใช่อยากได้หรอก แต่สิ่งที่ได้คือความประทับใจ ไม่ได้มีคุณค่าอะไรหรอก 20 บาท แต่เป็นความภูมิใจ

อย่างโรงเรียนบ้านนา วันเกิด พวกนี้ขาด ชีวิตนี้มันไม่ได้เลย เราต้องเช็คหมดเลย เดือนนี้ใครเกิด เช่น วันที่ 17 วันเกิดสุรจิตไช้ใหม่ละ หลานยายเมี้ยน วันเกิดมันมันยังจำ ไม่ได้ มันไม่รู้ไม่เคยมีใครจัดให้มันไง มันขึ้นมา ป.6 วันเกิดมัน 17 พฤษภาคม โรงเรียนเรา เปิด 17 วันจันทร์ เราก็อ Happy birthday to you คนเป็นวันเกิดก็ต้องยื่นขึ้นโค้ง ขอขอบคุณ ครับ ขอขอบคุณค่ะ พี่จะให้เค้ก กลางวันก็จะให้ไปกินร้านป่าบุญสม ร้านลุงชัย ขนมถ้วยละ 3 บาท เลี้ยงขนมมัน เลี้ยงเพื่อน แต่ดังค์เรา ใคร ๆ ก็อยากขึ้นป.6 จะได้ของขวัญวันเกิด ต้องการให้เด็กไว้วางใจ เราจะซื้อใจเด็กให้ได้ พี่ใช้คำว่า “ซื้อ” นะ พี่ต้องซื้อใจเด็กให้ได้ จากนั้นไปพอเขารักและไว้วางใจเรา สบายเลย คือเรามีแต่ให้”

กรณีศึกษาที่ 1 16/12/2543

“แรก ๆ ก็จะเป็นการสร้างควมคุ้นเคย เด็ก ๆ จะเหมือนว่าไม่ได้เรียน จะเล่น เป็นกิจกรรมของการเรียน”

อดีตผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 1 12/12/2543

“เขาจะพูดดี สอนดี เด็กอยากจะไปอยู่บ้านครูปรียานุช ขนมนเพียบ มีแต่คนอยากไป ผัดกันห้าคน สิบนคน ขากลับยังซื้อขนมมาฝากพ่อฝากแม่ด้วย เด็กมันรักเขา”

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

“เด็กตรงโน้น ป.5 ครูดูไม่ยอมไปเรียน ชื่อไฉนุญมา ไม่ให้ไป วิ่งข้ามทุ่งไปไกล อ.ปรียานุช บอกว่ารอให้ขึ้นชั้นหนูก่อน จะปกครองให้จบ ป.6 พอขึ้นชั้น อ.ปรียานุชไม่เคยขาดเรียนเลย แกรู้ว่าเด็กคนนี้พื้นฐานแกจะไปอย่างนั้น ๆ แกก็อธิบายบ้าง ปกครองบ้าง หว่านล้อมแกจะเป็นคนที่พูดเก่ง จะนะ อธิบาย ตรงนั้นไม่ดีนะลูก ตรงนั้นดี ตรงนี้ไม่ดี แล้วเอาตัวอย่างมาสอน มาแนะ ว่าไม่ดี ไม่ทำ เด็กก็รักแกเสียแล้ว เด็กก็ไม่ยอมขาด ทำให้เด็กผูกพัน รักแกไว้ก่อน ไม่ซีเกียจ และก็ใช้ง่าย”

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 1 14/12/2543

ในกรณีที่นักเรียนขาดความรักความอบอุ่น ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและนักเรียนไม่รักที่จะมาโรงเรียน เสี่ยงต่อการออกกลางคันมาก การให้ความช่วยเหลือนักเรียนลักษณะนี้ ครูต้องทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียนและโรงเรียน ให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อน ครูปรียานุชนำกิจกรรมลูกบุญธรรมมาใช้กับนักเรียนในกรณีนี้

“พอเปิดเทอมวันแรกก็คุยกัน บอกว่า เด็กที่ขึ้นมาอยู่ห้องคุณครูปรียานุชนี่นะ คุณครูจะรับเป็นลูกบุญธรรม ลูกครูจะมีสิทธิทุกอย่างเหมือนเด็กคนอื่นที่เป็นแม่เป็นลูกอย่างนี้ มีสิทธิได้ทุกอย่างที่ลูกอยากได้ มีสิทธิที่จะไปอยู่ที่บ้าน อยากได้อะไรขอให้บอก ถือว่าเป็นแม่เป็นลูกกันแล้ว ลูกบุญธรรม ส่วนคนที่เป็ลูกต้องทำอะไร คือ หนึ่ง ต้องมาเข้า สอง ต้องไม่ขาดโรงเรียนเลย และก็ต้องเขียนหนังสือได้ อ่านหนังสือได้ ก็มาเป็นแม่เป็นลูกกัน ไม่งั้นเดี๋ยวแม่อายุ และก็ต้องทำงานสะอาด

เรารู้ประวัติพวกนี้หมดแล้ว ทีนี้ลูกบุญธรรมต้องเกิดจากนิมิต จะต้องเป็นบุญพาวาสนาส่ง แล้วเดี๋ยวคืนนี้ครูจะไปฝัน ก็ให้เด็กไปเก็บดอกไม้ในโรงเรียน ไปเก็บมาแล้วมาไหว้มาอธิษฐานว่าถ้าคนไหนเป็นแม่เป็นลูกกันกับคุณครูปรียานุชนี้แล้ว คุณครูจะไปฝันแล้วก็พรุ่งนี้ให้มาฟัง

รุ่งขึ้นก็มา เรามีความหวังว่าเจ้าเปี้ยกจะต้องมา เสร็จแล้วเรามารักว่า จะต้องเป็นน้องเหมียวกับเจ้าเปี้ยก เสร็จแล้วก็เขาจะถามว่า ครูครับครูคะ เมื่อคืนฝันไหม บอกว่ากว่า

จะฝันได้ดีสินะ ก็บอกว่าคนที่ครูฝันคนแรกเป็นผู้หญิงเขาก็มุ่งไปที่สนใจ อุทัยวรรณ เพราะออกทีวีตลอด สมใจเด็กจะเก่งมาก เขาคิดว่าเป็นสมใจ ผู้ชายก็ต้องคิดว่าเป็นมานะ เพราะเด็กพวกนี้จะอยู่กับเราตลอดจะเป็นเหมือนจะจบครูจะอยู่ใกล้ซิด เด็กผู้หญิงจะถือตะกร้ามาให้ครูนะ ในฝันเขาถือตะกร้ามาให้ครูก็คือ...น้องเหมียว เขาก็ปรบมือให้ เพราะที่เอาน้องเหมียวไปเลี้ยงตั้งแต่เล็กใจ เขาบอกว่าผู้ชายละ ผู้ชาย มานะแน่เลย มานะก็หน้าบานเลย พี่ก็บอกว่าเด็กผู้ชายกว่าจะฝันได้ดีหักกว่า พี่ก็บอกว่าครูพยายาม เพราะต้องไปโรงเรียนแล้ว ก็ต้องนอนต่อ ได้แก่ ..สมชาย อุทัยวรรณ เพื่อนร้องแหวะ เด็กก็บอกว่าไม่เชื่ออะไรอย่างนี้นะ เราก็ต้องบอกว่าไม่รู้ครูไม่เห็นใครเลย สมชายเป็นคนเอาผ้ามาให้ครู ผ้าอะไร ไม่รู้ครูก็ไม่รู้ เขาถือผ้ามาให้ กติกาก็ต้องเป็นกติกา แสดงว่า สมชายกับครูต้องเป็นแม่ลูกกันเมื่อชาติปางก่อน พี่ก็ผูกคอตายให้เขา และก่อกอดเขา แล้วบอกว่าต่อไปนี่นะ เราเป็นแม่เป็นลูกกันแล้วนะ และเบ๊ยกก็ต้องเป็นลูกคุณแม่นะ เขาก็ยอมเพราะว่าเป็นแต่ชาติปางก่อน เด็กพวกนั้นก็ยอมรับ เพราะกติกาก็ต้องเป็นกติกา ลูกแม่ต้องทำใจ มาเข้า ชาติโรงเรียนใหม่ ไม่ขาดและอยากได้อะไรพี่ก็หาให้ พามาบ้าน มาให้แฟนที่เป็นพ่อ และกอด จะกอดเขาตลอด เบ๊ยกจะไว้วางใจเพราะเก็บกตมาตลอด พี่ก็บอกเบ๊ยกไม่ใช่ลูกแม่นะ เขาก็พยายามลดมาตลอดเลย ไม่ให้เขาเบื้อหน้าย เวลาจะว่าอะไรเขาจะว่ากันสองต่อสอง เบ๊ยกนะ อ่านหนังสือไม่ได้ เดี่ยวใครมาดูงานเขาก็รู้ว่าเบ๊ยกเป็นลูกแม่ ก็บอกว่าไม่เป็นไร ลูก เบ๊ยกลองไปหาคำอนุบาล พาทีมไป 7 คน ที่อ่านหนังสือไม่ได้ เบ๊ยกไปเอาคำที่อ่านได้ ทั้งทีมเลยนะ ชุดปฏิบัติการนี้ ไปหาคำที่อ่านได้ เอาคำมาแล้วอ่านได้คล่องแล้ว ไปสอนเด็กอนุบาล เราก็จัดเด็กอนุบาลให้สอน เขาก็อลังข้าง คำที่เขาอ่านได้ ก็มา ป.1 2 3 4 พอมมา ป.4 ต้องจอด เราต้องหยุด ป.4 ค่ายากเยอะ จะให้เขาสอนได้เราต้องจัดเด็ก เด็กที่อ่อนกว่าเขานะก็มีทุกห้องแหละ เขาก็เป็นครู ที่จริงถ้าเบ๊ยกทำก็ทำได้ ลูกแม่ต้องเก่ง ไม่ว่าจะทำอะไร ลูกแม่ต้องทำก่อนนี่คือลบให้เขา ..เอาปมเด่นของเขาขึ้นมา ดึงจุดเด่นเขาขึ้นมา ให้เขาเป็นฮีโร่ ให้เพื่อนยอมรับเบ๊ยกต้องทำ เขียนหนังสือได้"

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมที่ครูปริยานุชนำมาใช้คือ กิจกรรมการปลูกผัก โดยจะมอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบแปลงผักคนละแปลงในการปลูกและดูแลจนกระทั่งเก็บเกี่ยวได้ ในการปลูกครั้งแรกครูจะอธิบายวิธีการปลูกโดยการหยอดและให้นักเรียนแต่ละคนปลูกผักของตนโดยครูไม่ควบคุมกำกับใกล้ซิด ให้อิสระในการทำงานของนักเรียน เมื่อเวลาผ่านไปผักเจริญเติบโต ครูจะให้นักเรียนประเมินผลการทำงานของตนเอง ผลผลิตและการจำหน่ายจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงทำให้ดีขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ครูจะรู้ถึงความอดทน รับผิดชอบ นิสัยการทำงาน of นักเรียน

"ให้เขาหยอดผัก กว้าง 1 เมตร ยาว 6 เมตร ถ้าใช้คราด 4 คราด 6 ซี่ จะได้ 120 แถว แถวหนึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ 30 เมล็ด เมล็ดผักบุ้ง 120 แถว ก็ 3600 แล้ว ต้องหยอดห่างกันเท่ากับ 1 องคุลี เด็กต้องใช้เวลา 3 ชั่วโมง ในการหยอดทั้งหมด ถ้าเด็กไว ๆ ก็ใช้ชั่วโมงหนึ่ง ปรากฏว่าที่หยอดก็หยอด ที่ไม่หยอดก็ไม่หยอด ก็หว่าน เขาหว่านก็หว่าน พวกหยอดก็อยากเอาใจเรา อยากอยู่กับครู เป็นเพื่อนเพราะตัวเขาน้ำก็ไม่มิงาน แต่หยอดเพราะอยากให้ครูรัก พวกที่ไม่ยอมหยอดจะไปดูทีวีตอนเย็น หลังจากนั้นเราเร่งเลย ใส่ปุ๋ย แอบใส่ปุ๋ยของเราเลย ปุ๋ยที่เราทำนี่นะ มันจะได้แค่ 14 วัน ผักขึ้นมา เจ้าหน้าที่จะไปเก็บผักแปลงใครแปลงมันอยู่แล้ว พอเสร็จแล้วปรากฏว่าพวกหยอดได้ 40 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 10 บาท ก็ 400 บาท แปลงได้ 52.4 กิโลกรัม พวกหว่านได้ 15 กิโลกรัมเป็นอย่างมาก 13 กิโลกรัม 14 กิโลกรัม เห็นชัดเลย

ไม่เป็นไร วันนี้จะให้แก้ตัวให้หว่านกันใหม่ ก็ไม่มีหว่านสักคน การหยอดครั้งแล้วครั้งเล่า ทุกอาทิตย์จะต้องหยอดเพราะมี 50 แปลง จะมีแปลงว่างอยู่ ตรงนี้เด็กจะเกิด ผน ตกแดดออกอะไรจะไม่มีเลย ต้องทำให้เสร็จ เขาไม่รู้่ว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้นมันจะติดเป็นสันดาน การทำอะไรซ้ำซากจะเป็นสันดาน แต่จะเป็นสันดานดี จากตรงนี้อาจถึงความรับผิดชอบ แต่ละสายจะมีหัวหน้าอยู่ถึงเวลาจะเช็คแปลง แปลงใครเหี่ยวเฉาตายนะ แปลงนั้นไม่มีสิทธิได้ แล้วต้องยกให้คนอื่นทันทีเลย กว่าจะทำแปลงได้แต่ละแปลงมันยากเย็นขนาดไหน เพียงไม่มาแค่ถอนหญ้าก็บรรดาน้ำจะทำให้เขาเสีย หญ้าแปลงไหนไม่มีหญ้าเลยทั้งอาทิตย์ เอาไปเลย ราววัล"

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

นอกจากนั้นการใช้การสังเกตอาการปฏิกิริยาที่สะท้อนออกมาของนักเรียน ในขณะที่มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การสังเกตผลจากคำพูดที่ครูใช้จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ออกมา โดยใช้เทคนิค 3 ย. คือ ยั่วยุ ยุแหย่ และเยาะเย้ย ในคราวที่จำเป็นโดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะนิสัยของนักเรียนแต่ละคน

"พี่ใช้สาม ย. ยั่วยุ ยุแหย่ และเยาะเย้ย เยาะเย้ยไม่ควรจะใช้ ใช้บ่อย ยั่วยุ เช่น เธอทำเก่งที่สุดเลย ยอดเยี่ยมที่สุดเลย" บางทีก็ใช้แค่ยั่วยุ ยุแหย่รองลงมาแต่ไม่ค่อยใช้ ยุแหย่ให้เกิดกำลังใจ แต่เยาะเย้ยใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น เช่น เย็นจิตร(นามสมมติ) "อย่างเธอไม่มีทางทำสำเร็จหรอก" ทำให้เขาเสียความรู้สึก แต่ในทางกลับกัน เขาต้องทำให้ได้ "ครูจะไม่สนใจเธอ เพราะหน้าอย่างเธอไม่มีทางทำได้"

กรณีศึกษาที่ 1 15/12/2543

“ครูเริ่มใช้กลยุทธ์หลายกลยุทธ์ด้วยคำพูด ของรางวัลในการทำแปลงเกษตร โดยเฉพาะนักเรียน ป.6 นักเรียนเริ่มทำงานด้วยแรงจูงใจจากคำพูดของครู และอยากได้ของรางวัลที่มีทั้งคะแนน ขนม”

ศึกษาเอกสารกรณีศึกษาที่ 1

“ก็ทำไม่เหมือนกัน ไม่ใช่ปะเหลาะกับเด็กทุกคน บางคนก็ดูดีว่า บางคนก็ประณาม บางคนก็ขู่ ถึงแม้จะดูดีเด็กก็รู้ว่าต้องแก้ไข จะให้ดีขึ้นจะต้องทำอย่างไร”

ผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 1 15/12/2543

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูปรียานุชปรับกิจกรรมที่ได้เขียนไว้ในแผนการสอนตลอดปีการศึกษา โดยเลือกเนื้อหาและแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง

“พี่จะดูสีหน้าเด็ก ทุกครั้ง กิจกรรมนี้เอง นึกว่าเขาไอนั้นมาบอกไอนี้ เราจะผ่านกิจกรรมมาเยอะ จากการอ่านหนังสือ พอมาเจอหน้าเด็กบีบ มันเหมือนเป็นกรดเป็นด่าง ดูหน้าเด็กมันก็เกิด มันเหมือนกับมีอยู่หมดแล้วในสมอง มันไม่หมดนะ ไม่ต้องกลัวหมด ต้องดูจะเอาอะไรก่อน มันโยงไปหาหลักสูตรหมด ต่อยอดการเรียนรู้ สีหน้าเด็กจะบอกอะไรหมดแหละ มีคนจะมาดูงานบอกว่า จะดูซิว่าครูต้นแบบจะมีแบบอะไรให้ดูบ้าง พี่บอกว่าครูที่ได้เป็นครูต้นแบบในไทย ที่ได้เพราะไม่มีแบบ ที่ได้เพราะไม่มีแบบเป็นแบบ มันมาเอง ถ้าจะมาเรียนรู้จะบอกแต่ถ้าจะมาลอกแบบอย่าหวัง”

กรณีศึกษาที่ 1 16/12/2543

นอกจากนั้นครูปรียานุชใช้กิจกรรมเกษตรสู่ชุมชนโดยให้นักเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองปลูกผักครอบครัวละ 1 แปลง ครูและเพื่อนนักเรียนหมุนเวียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยคงไว้ซึ่งประเพณีลงแขก ครูใช้โอกาสนี้ในการสังเกตสภาพบ้าน ชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน พูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียน กิจกรรมเกษตรสู่ชุมชนนี้ดำเนินการร่วมกับการไปเยี่ยมบ้านโดยปกติ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง ทำให้ครูปรียานุชสนิทสนมกับผู้ปกครองและเข้าใจนักเรียนมากขึ้น

“โดยทำโครงการเกษตรสู่ชุมชนขึ้นมาเลย เรื่อบอกว่าทุกหลังคาเรือนในโรงเรียนบ้านนาทั้งหมด ที่เป็นนักเรียนอยู่ต้องจับคู่กับพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำแปลงผักขึ้นมา 1 แปลง โดยวันเสาร์อาทิตย์นี้ต้องทำ พี่ต้องการรักษาประเพณีลงแขกเอาไว้ พี่ก็ทำแปลงผักแบบลงแขก เข้ามา ก็ไปบ้านพิทักษ์ บ้านที่ ติดเตียงที่ไหนก็ไปกินข้าวที่นั่น แต่เอาข้าวไปเอง นี่คือ

ลงแขกปลูกผักให้เห็น ถ้าผักของใครโตเรียกว่าผักยักษ์ เรามีรางวัลให้ทั้งพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และตัวเขาเอง”

กรณีศึกษาที่ 1 30/11/2543

“โครงการเยี่ยมบ้าน สนิทกับเขาทุกบ้านนั้นแหละ พี่จะออกเทอมละ 2 ครั้ง ผู้ปกครองเด็กจะรู้จักมาก เพราะพี่จะเอาเด็กไปทำงานตลอด จะไปส่งถึงบ้าน”

กรณีศึกษาที่ 1 13/12/2543

นอกจากนั้นในกิจกรรมการเรียนการสอนครูปรียานุชยังให้นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่ครูกำหนด เช่น รู้จักตนเอง สถานฝัน ลับเฉพาะ เปิดใจ เขียนแสดงถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติ เขียนเรื่องจากจินตนาการ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูรู้จักนักเรียนในเรื่องลักษณะนิสัย อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด พื้นฐานของจิตใจ การใช้ภาษาของนักเรียน ข้อมูลส่วนตัว สิ่งที่สะท้อนจากงานเขียนเหล่านี้ทำให้ครูปรียานุชเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เรียงความ “รู้จักตนเอง” เป็นการให้นักเรียนเขียนความรู้สึกของตนเองในงานชิ้นแรกกับการปลูกผัก โดยให้นักเรียนเขียนย้อนความคิดที่ได้ผ่านกิจกรรมปลูกผักมาแล้วและให้วาดภาพแปลงผักประกอบ ดังตัวอย่าง

งานชิ้นแรกของการปลูกผักขิงจีน

งานชิ้นแรกทีหนูทำคือคิด การปลูกผักขิงจีนคะ ซึ่งตอนแรกหนูคะ หนูก็จะขยันกันดีหรือคะ พอหยุดไปเรื่อย ๆ หนูก็เริ่มรู้สึกเบื่อหน่าย หนูก่อนบ้าง ไม่อยากทำมันบ้าง หนูจึงหันมาใช้วิธีง่าย ๆ ของหนูคือใช้หว่านเอาคะ เพาะหนูกินคะคะ

อไม่มาสนใจพวกเธอหรือ พอผ่านไปหลายสัปดาห์ก็ดูเหมือนว่าพวกหนูไปดแปลงผักของตำบล เปรี้ยวกว่าหัวแปลงนั้นดีนี้ได้เท่าทำขาย แปลงกันนั้นแห้วหายไปหลายต้น คุณครูจึงถามสาเหตุว่าทำไมแปลงของหนูถึงเงินเจริญเติบโตเท่ากัน หนูจึงตอบคุณครู ไปว่า เพราะพวกเราจะได้อะไรตอนที่เราใช้หว่าน หนูจึงเห็นว่านิสัยของพวกเราดี หนูจึงบอกคุณครูว่าถ้าเราเอาดินใน หนูจะทำที่อื่นดีกว่าเดิม

เรียงความ "सानฝัน" เป็นการให้นักเรียนเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียน เช่น "ฉันอยากเป็นกระต่ายที่อยู่ในดวงจันทร์ ทุก ๆ คืน จะมองลงมาบนโลกมนุษย์ ฉันจะดูว่าใครบ้างที่ลำบาก จะลงมาช่วยให้เขามีความสุข" "ผมอยากขึ้นชั้น ม. 2 ใว้ ๆ ผมจะได้ไปปรับพ่อที่เรือนจำ กลับมาบ้าน" ซึ่งจะทำให้ครูรู้นักเรียนมีลักษณะนิสัยอย่างไร มีจิตใจดีงามเพียงไร นักเรียนมีความสนใจอย่างไร นักเรียนใฝ่ฝันสิ่งใดไว้ในใจ ดังตัวอย่าง

การเขียนเรื่องจากจินตนาการ

ฉันเป็นใครสักคนที่ถูกเขาที่ฉันไม่ชอบ... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 คนจีนหรือคนที่ไหนสักคน... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 เล่าให้ฟังบ้างดีกว่า... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ชั้น ๖... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ลาภ... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ฉันหรือเด็กคนอื่น... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ฉัน... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ฉันหรือเด็กคนอื่น... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ฉันหรือเด็กคนอื่น... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...
 ฉันหรือเด็กคนอื่น... ก็เด็กชายคนหนึ่ง...



นอกจากนั้นครูปรียานุชได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีนักเรียนที่มีข้อสงสัยที่ต้องให้การเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์ม ประกอบด้วยข้อมูลนักเรียน ชื่ออายุ ที่อยู่ ระดับชั้น ลักษณะรูปร่าง ปัญหาที่ปรากฏ ประวัติครอบครัว ประวัติสุขภาพ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา การติดตามผลการช่วยเหลือ อันจะทำให้ครูเข้าใจนักเรียนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

บันทึกการศึกษารายกรณี	
1. ชื่อนักเรียน	เด็กชายสมชาย อุทัยวรรณ (นามสมมติ)
2. อายุ	14 ปี เกือบ
3. ที่อยู่ปัจจุบัน	ร. ม. 1 ต. บางยาว อ. ลาดยาว จ. นครสวรรค์
4. กำลังเรียนชั้น	ป. 6
5. ลักษณะทั่วไป (รูปร่างและบุคลิก)	ผอมบาง นิสัยขี้อาย ไม่ค่อยยิ้ม ใบหน้าเศร้า หมอง รักเรียนแต่ไม่เก่ง
6. ปัญหาที่ปรากฏ	ขาดเรียนบ่อย
7. ประวัติครอบครัว	เป็นลูกพี่ลูกน้องกับพี่สาวพี่สาว สองคนโตขึ้น เมื่อได้ขงไป ๕ เดือน ก็จากไปไม่กลับมา นางแก้วผู้ดูแล ก็เลี้ยงลูกคนเดียวจนเสียใจกับนางแก้วผู้ดูแล 16 คน ซึ่งนางแก้ว จึงมีลูกพี่ลูกน้องทั้งถูกและคน
8. ประวัติสุขภาพ	สุขภาพสมบูรณ์ร่างกายแข็งแรงมาก คัดค้านแต่ไม่รักกีฬา ภาคดนตรี หรือ รับประทานอาหารไม่เพียงพอต่อร่างกาย ทำให้ เริ่มป่วยบ่อย 11 คน ขาดเรียนเป็นประจำ
9. การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา	1. เดินทางไปเยี่ยมบ้านสอบถามปัญหา 2. ไปซื้ออาหารกลางวันให้เพื่อนที่โรงเรียน 3. จัดอุปกรณ์การเรียนให้ทั้งหมด 4. ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อปรับความชอบก่อน
10. การติดตามผลการช่วยเหลือ	1. เยี่ยมบ้าน 2. พบผู้ปกครอง 3. พูดคุยกับนักเรียน 4. สังเกตพฤติกรรม (ตามค่าเงิน เล่ม ๕ ส่วนคนแข็งแรง)

สรุปกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1 ให้ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนโดยนำมาใช้ในชั้นของการวางแผนการสอน การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจของนักเรียน นำมาใช้ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเลือกวิธีและกิจกรรมเพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน และใช้ประเมินจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือพัฒนาจุดด้อย และส่งเสริมจุดเด่นของนักเรียนแต่ละคน และยังช่วยให้ครูค้นพบความจริงเกี่ยวกับการทำงานที่ส่งผลต่อเด็ก สิ่งที่กรณีศึกษาที่ 1 เห็นว่ามีความจำเป็นต่อรู้จักนักเรียนคือ ลักษณะนิสัย ได้แก่ ความอดทน ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ อารมณ์ของนักเรียนที่แสดงออกทางสีหน้าและอากัปกริยาของนักเรียน ผลการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ เรียนรู้จากการรับรู้และเรียนรู้จากการนำเสนองาน สภาพครอบครัวของนักเรียน วันเกิด จุดเด่น จุดด้อยและสิ่ง que นักเรียนต้องการที่จะได้รับจากผู้ปกครองและครู

วิธีการและยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 1 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนเปิดเรียน ได้แก่ กิจกรรมการรับนักเรียนจากครูประจำชั้นคนเก่าสู่ครูประจำชั้นคนใหม่ กิจกรรมทำความสะอาดห้องเรียนและกิจกรรมนันทนาการช่วงปิดภาคเรียน และได้รู้จักนักเรียนจากการได้สอนในบางรายวิชา และช่วงเปิดเรียนโดย (1) ใช้กิจกรรมการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ใช้ “การให้” ได้แก่ การให้คำพูดที่ดีและสุภาพ การให้สิ่งของ ขนมให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมเกมการเรียนที่สนุกสนาน (2) การใช้กิจกรรมลูกบุญธรรมกรณีนักเรียนมีปัญหาทางพฤติกรรม (3) จัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การเขียนเรียงความหัวข้อต่าง ๆ เพื่อสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการตรวจผลงาน (4) เรียนรู้จากปฏิกิริยาที่สะท้อนกลับจากนักเรียน เมื่อได้รับคำพูดและการกระทำจากครู (5) สังเกตอารมณ์และความรู้สึกของนักเรียนจากสีหน้า อากัปกริยาที่นักเรียนแสดงออก ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสนใจ ความชอบของนักเรียน

การสร้างความเข้าใจข้อมูลของกรณีศึกษาที่ 1 เป็นการศึกษาลักษณะนิสัยของนักเรียนแต่ละคนค้นหาจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียน เช่น การให้นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่ครูกำหนด ทำให้ครูเข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น เมื่อค้นพบจุดเด่นจะใช้จุดเด่นของนักเรียนพัฒนาจุดด้อย กรณีที่พบว่ามีเพียงจุดด้อย กรณีศึกษาที่ 1 จะสร้างโอกาสในการเติมเต็มจุดด้อยของนักเรียนในลักษณะที่เป็นรูปธรรม เช่น การให้สิ่งของ และที่เป็นนามธรรม เช่น การให้คำพูดที่ดี ให้ขวัญกำลังใจ

การนำข้อมูลการรู้จักนักเรียนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำจุดเด่นของนักเรียนแต่ละคนมาส่งเสริม พัฒนา ชื่นชมให้นักเรียนภาคภูมิใจ ในขณะที่เดียวกันจะเก็บในส่วนที่เป็นจุดด้อย ข้อมูลการรู้จักนักเรียนนำมาใช้ในการเตรียมกิจกรรม และปรับเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข

กรณีศึกษาที่ 1 เชื่อว่านักเรียน ต้องการเป็นคนดี คนเก่งด้วยกันทุกคน ผู้เป็นครูต้องให้โอกาสให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น ครูควรมีความรู้เรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ นอกจากนั้นทักษะการสังเกต ทักษะการฟังและทักษะการบันทึกเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับครู

กรณีศึกษาที่ 2

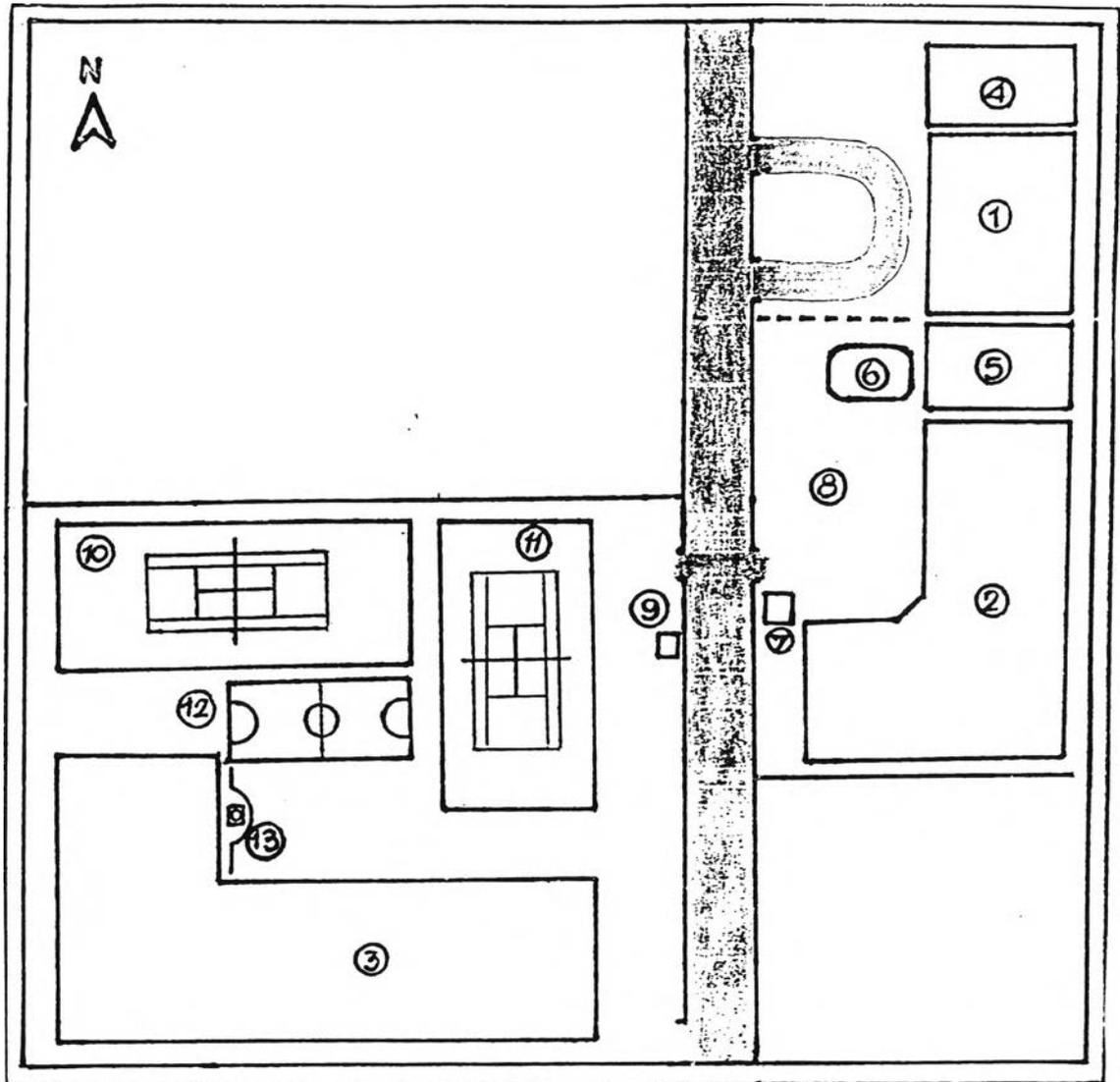
ครูนาวิรัตน์ (นามสมมติ) เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช) ได้รับการคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชาว่าเป็นครูผู้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก. ของโรงเรียนบัณฑิตวิทยา (นามสมมติ)

โรงเรียนบัณฑิตวิทยา

โรงเรียนบัณฑิตวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช) ที่เปิดทำการสอนทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีนักเรียน 1,260 คน โดยจัดการเรียนการสอนแนวโนฮิวแมนนิสที่มุ่งดึงอัจฉริยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนออกมาให้มากที่สุด เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเรียนรู้อย่างมีความสุข โรงเรียนอยู่ไม่ไกลจากสนามบินดอนเมืองเท่าใดนัก จะได้ยินเสียงเครื่องบินทยานขึ้นสู่ท้องฟ้าผ่านโรงเรียนดังเป็นระยะ ๆ บริเวณโรงเรียนจะแบ่งออกเป็นสองส่วน ซึ่งมีถนนเข้าซอยเป็นเสมือนเส้นแบ่ง อาคารเรียนทางทิศตะวันออกประกอบด้วยอาคารเรียนหลังที่ 1 จัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลซึ่งด้านหลังเป็นโรงครัว ถัดมาเป็นอาคารเรียนหลังที่ 2 เป็นอาคาร 4 ชั้น ประกอบด้วยห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และด้านล่างเป็นห้องธุรการ ห้องทำงานผู้บริหาร ห้องสมุดและโรงอาหาร ส่วนบริเวณด้านหน้าอาคารทั้งสองนี้ เป็นสนามเด็กเล่น บริเวณประตูทางเข้าของโรงเรียนมีพนักงานรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกสำหรับผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียนและคอยรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียนที่ข้ามถนนไปมาทั้งสองฝั่งโรงเรียน

อาคารเรียนฝั่งทางทิศตะวันตก ได้แก่อาคารเรียนหลังที่ 3 มีจำนวน 3 ชั้น เป็นห้องเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ห้องเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 2 นอกจากนั้นมีห้องวิทยาศาสตร์ ห้องดนตรี ห้องเทเบิลเทนนิส ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอาหาร ห้องสมุด และห้องพักครูซึ่งอยู่ชั้นล่าง 1 ห้อง สำหรับห้องพักครูที่ครูนาวิรัตน์นั่งทำงานหรือตรวจการบ้านคือห้องพักครูชั้น 2 ส่วนด้านหน้าอาคารเป็นสนามหญ้า สนามเทนนิส 2 สนามและสนามบาสเกตบอล



โรงเรียนบัณฑิตวิทยา หมายเลข 1 – 3 อาคารเรียน 1 - 3, หมายเลข 4 โรงครัว, หมายเลข 5 สนามฟุตบอล, หมายเลข 6 ระบายน้ำชั้นอนุบาล, หมายเลข 7 ป้อมยาม, หมายเลข 8 สนามเด็กเล่น, หมายเลข 9 ศาลพระภูมิ, หมายเลข 10 – 11 สนามเทนนิส, หมายเลข 12 สนามบาสเกตบอล, หมายเลข 13 เสาธง

แผนภาพที่ 5.3 แผนผังโรงเรียนบัณฑิตวิทยา

ภูมิหลังของกรณีศึกษาที่ 2

ครูนารีรัตน์มีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดบุรีรัมย์ อายุ 28 ปี เป็นลูกสาวคนโตในบรรดาพี่น้อง 3 คน ของครอบครัวกิจการรับเหมาก่อสร้างที่ติด ช่วงวัยประถมศึกษา เรียนที่โรงเรียนโรงเรียนประถมศึกษาใกล้บ้าน ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เป็นคนมีนิสัยสนุกสนาน ร่าเริง คุยเก่ง

“อยู่โรงเรียนในอำเภอนางรอง ช่วงแรกพ่อไปส่ง โดนหน่อยก็ปั่นจักรยานไปเอง บ้านอยู่ห่างจากตลาดไม่ถึงกิโล สมัยเรียนประถมก็ไม่เก่งนะธรรมดา ๆ โดนทำโทษบ่อยเหมือนกัน เพราะเราคุยเก่ง อยู่โรงเรียน จะชอบนั่งเป็นกลุ่ม คุย”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

“ประถมเป็นคนที่เรียนไม่เก่ง เรียนกลาง ๆ คุยเก่ง”

กรณีศึกษาที่ 2 10 / 1 / 2544

ครูนารีรัตน์เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ด้วยบุคลิกภาพส่วนตัวที่เป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวเข้ากับคนทุกคนได้ จึงได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่หัวหน้าห้อง ตั้งแต่ชั้น ม. 1 – 4 นอกจากนั้นยังเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลประจำโรงเรียนในการลงแข่งขันระหว่างโรงเรียน แม้จะทำกิจกรรมเช่นนี้แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียน

“ม.1 – ม.3 ตัวเองเป็นหัวหน้าห้อง อยู่ในห้องจะเข้าได้กับทุกคน สนุกกันหมด ชอบเล่นกับเด็กผู้ชาย ม.4 – 5 – 6 ก็ได้เลือกเป็นหัวหน้าห้อง เรียน ๆ อะไรก็ได้ แต่เป็นคนชอบเล่นกีฬา ม.1 เป็นนักกีฬาวิ่งของโรงเรียน ม.2 ม.3 เริ่มมาจับบาสฯ แต่เล่นจริง ๆ ม.3 – 6 เป็นนักกีฬาบาสฯมาตลอด แข่งระหว่างโรงเรียน...ผลการเรียนก็กลาง ๆ ไม่ถึงกับอ่อน ไม่ถึงกับตกอะไร อยู่ในอันดับ 1 – 10 ของห้อง ไม่เน้นวิชาการมาก เรื่อย ๆ”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครูนารีรัตน์สอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตที่สถาบันราชภัฏกำแพงเพชรในสาขาเกษตร แม้ว่าจะสนใจในสาขาฟิสิกส์แต่ด้วยไม่อยากแยกจากเพื่อนที่มาจากจังหวัดบุรีรัมย์ด้วยกัน จึงเรียนสาขาเกษตรจนจบหลักสูตร

“ที่ได้ไปกำแพงเพชรเพราะเปิดรอบสอง ตอนแรกไม่ไป เพื่อนคะยันคะยอ 2 คนไปเหอะ ถ้าแกไม่ไปพ่อแม่เราก็ไม่ให้ไปเพราะมันไกลมาก พ่อแม่ฉันไวใจแกมากที่สุดเลย ดูแลเพื่อนได้ คิดไปคิดมา เราก็ลังเลที่จะเรียนสาขาเกษตร ตัวเองอยากเรียนสาขาฟิสิกส์ เพื่อนอีกคนหนึ่งบอกว่า ไม่ไหวหรอก ตอนแรกคิดว่าลงเกษตรแล้วจะเปลี่ยนตอนปี 2 แต่เมื่อถึงเวลาจริงก็ไม่อยากไปปรับตัวอีก จึงเรียนเกษตรไปเลย”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

เมื่อจบปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตแล้ว แม้จะพลาดจากการสอบบรรจุ แต่ก็มี ความอุตสาหะที่จะสมัครทำงานครูตามสายงานที่เรียนมาโดยไปสมัครที่โรงเรียนต่าง ๆ และเริ่มทำงาน ครูครั้งแรกในตำแหน่งอัตราจ้างที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรี เวลาผ่านไป 1 ปี ครูนารีรัตน์มองหาเส้นทางที่ดีกว่าที่เป็นอยู่

“จบมาก็สอบบรรจุ ติดอันดับที่ 42 เขาไม่เรียก เขาเรียกตำแหน่งเดียว .. ฉะนั้นไปสอบก็ ไม่ได้ พักที่อยู่ในหมู่บ้าน ก็ไปบอกวารัตน์ไปสมัครที่ปราจีนกับพี่ใหม่ เราก็เลยไปเป็นเพื่อน เขา ไปเจอ ผอ. กับแฟน ผอ. แล้วเขาถูกชะตาเรา ลองซิ ลองมาอยู่ด้วยกัน ชอบ อยากให้ไป อยู่ด้วย เราก็อยู่ เขาบอกให้สอนเลข สอนได้ใหม่ ก็บอกว่าสอนได้ ก็ได้สอนเลขตั้งแต่นั้น ทำงานอยู่ 1 ปี เราลาออก เพราะมันเป็นอัตราจ้าง มันไม่เจริญ ”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

ครูนารีรัตน์เริ่มต้นสมัครเข้าเป็นครูอีกครั้ง จากการประกาศรับสมัครครูทาง หนังสือพิมพ์ ครูนารีรัตน์ยื่นใบสมัครด้วยตนเองที่โรงเรียนบัณฑิตวิทยา และเข้ารับการสัมภาษณ์ จากผู้จัดการโรงเรียนในวันเดียวกัน ด้วยบุคลิกที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น ความพร้อมและความตั้งใจจริงในการทำงาน ครูนารีรัตน์จึงได้รับการคัดเลือกและเข้าทำงานในวันที่ 16 พ.ค. 2539

“วันรุ่งขึ้นมาที่บัณฑิตวิทยา มาหาครูหญิง (ผู้จัดการโรงเรียน) ครูหญิงเรียกสัมภาษณ์เลย สัมภาษณ์เสร็จ คุยกันสักพักหนึ่งก็ถามว่าทำงานอะไรมา ทำไมถึงออก และจบอะไรมา รับแนวใหม่ได้ไหม ก็จะพูดว่านี่ไม่เหมือนที่อื่นนะ เราก็บอกพร้อมที่จะทำงาน พร้อม รับผิดชอบทุกอย่าง หลังจากนั้นเขาก็นัดมาวันที่ 16 พฤษภาคม วันเปิดเรียนเลย”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

การเริ่มต้นปฏิบัติงาน ครูนารีรัตน์ได้รับการมอบหมายให้ทำงานธุรการในสัปดาห์แรก เพื่อรอกการมอบหมายรายวิชาให้สอน และได้เป็นครูพิเศษสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และได้ทำหน้าที่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเวลาต่อมา และเปลี่ยนวิชาที่สอน เป็นวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

“ช่วงแรกประมาณ 1 อาทิตย์ อยู่ห้องธุรการก่อน หลังจากนั้นพี่หญิงให้สอนเลข ป.2 สอนไประยะหนึ่ง ปรากฏว่าครูของ ป.4 ออก ตอนแรกจริง ๆ ครูหญิงจะให้ไปแทนครูหนึ่ง เพราะครูหนึ่งสอบบรรจุติด และให้ครูนารีรัตน์ไปสอนเลขที่ห้องครูหนึ่ง ให้เราไปฝึกงานจะได้ ฟูพื้นฐาน แล้วครูหนึ่งไม่ออก บังเอิญครู ป.4 ออก เขาก็ให้เราไปเป็นครูประจำชั้นเลย

เป็นครูประจำชั้นตั้งแต่นั้นมา และก็ไม่ได้สอนเลข ป.2 แล้ว รับเหมาสอน สปช. ป.4 ทั้งหมด 3 ห้อง”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

“พี่หญิงจะเอาไปไว้ที่ห้องธุรการก่อน สอนการโต้ตอบกับผู้ปกครอง ประมาณ 3-4 วัน แล้วเริ่มสอน ใครจะออกก็ให้ไปหาครูคนนั้น ต้องไปทำความคุ้นเคยกับเด็ก จะเข้าหาเด็กอย่างไร ห้องเราที่รับผิดชอบมีใครบ้าง”

กรณีศึกษาที่ 2 7 / 2 / 2544

การเป็นคนทำงานด้วยความทุ่มเท เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายและสามารถควบคุมชั้นเรียนได้ดี ทำงานเพียง 1 ปี ครุฑนารีรัตน์ได้รับความไว้วางใจให้เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รุ่นแรกของโรงเรียน และประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา

“สอนอยู่ 1 ปี ก็ย้ายเรามาเป็นครูประจำชั้น ป.6 เป็นรุ่นแรกของโรงเรียน มาจากหลาย ๆ ที่ เด็กมีปัญหาเยอะ เขาเห็นว่า รัตน์รับได้ รัตน์ค่อนข้างจะทันเด็ก เพราะเราอยู่กับเด็กมัธยมมาก่อน เราก็รู้จักใช้คำพูดกับเขา”

กรณีศึกษาที่ 2 13/2/2544

“ป. 6 26 คน เป็นอะไรที่หลากหลายมาก เด็กคละ ๆ กันมา เขาเลือกครูขึ้นมาว่าใครจะเหมาะกับเด็กกลุ่มนี้ และจะเอาเด็กอยู่และก็ทันเด็กด้วย”

กรณีศึกษาที่ 2 7/2/2544

นอกจากนั้นครุฑนารีรัตน์ยังได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์ ดูแลการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และประสานงานด้านนโยบายสู่การปฏิบัติ และยังได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยของอาคารเรียนหลังที่ 3 ซึ่งเป็นห้องเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษา ครุฑนารีรัตน์เอาใจใส่และทุ่มเทให้กับการทำงานทั้งที่ได้รับมอบหมายและไม่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

“เป็นหัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์ เวลาทำอะไรใหม่มา เราได้รับก่อน แล้วเอามาถ่ายทอดต่อ เขาเห็นเราทุ่มเทกับที่นี่ ทุ่มหมด ช่วยหมด มีชื่อไม่มีชื่อก็กทุ่มหมด เพราะโรงเรียนให้เราเยอะ อาหารเช้าฟรี อาหารกลางวันฟรี ชุดฟอร์มฟรี สวัสดิการอื่นเทียบเท่าราชการ มีโบนัส เขาดูแลเราทุกอย่าง เหมือนเป็นคนในครอบครัวเขา”

กรณีศึกษาที่ 2 13 / 2 / 2544

“ทางโรงเรียนแต่งตั้งคุณครุฑนารีรัตน์ คุณครูสมาน คุณครูสมชาย และคุณครูประหยัด (นามสมมติ) เป็นหัวหน้าตึก (อาคาร 3) และฝ่ายปกครองตามลำดับ นักเรียนคนใดมี

ปัญหาใด หรือมีข้อเสนอแนะใด นอกจากจะปรึกษาคุณครูประจำชั้นแล้ว ยังสามารถปรึกษากับคุณครูทั้ง 4 ท่านได้อีกด้วย”

ข้อมูลจากเอกสาร

ความสัมพันธ์กับเพื่อนครู

การเป็นผู้มีอุปนิสัย ร่าเริง สนุกสนาน ปฏิบัติกับทุกคนด้วยความเป็นกันเอง ทำให้คุณารัตน์สามารถร่วมงานกับเพื่อนครูได้เป็นอย่างดี ด้วยบุคลิกความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ครูรัตน์ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารโรงเรียนให้ เป็นหัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์รับนโยบาย แนวคิดและประสานงานนำไปขยายผลสู่การปฏิบัติของเพื่อนครู และยังเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนครูด้วย

“ผมมีอะไรก็จะปรึกษาครูรัตน์เหมือนกัน ครูรัตน์จะทราบว่าจะเริ่มตรงไหนก่อน”

เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 2 6/2/2544

“ครูรัตน์ค่อนข้างจะเป็นผู้นำในเรื่องต่าง ๆ เรื่องใหม่ ๆ ครูรัตน์มักจะเป็นผู้นำ เช่น มีกฎมีระเบียบใหม่ ๆ ที่ส่วนกลางสร้างขึ้นมาที่จะมาใช้กับเด็ก ..ผมไม่เห็นความแตกต่างในการคุยกับเด็ก กับผู้ใหญ่ ในการเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน ที่แตกต่างคือจะต้องสอนเด็กมากหน่อย แต่ผู้ใหญ่ไม่ต้องสอน”

เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 2 9/2/2544

“ไม่ถึงกับสนิทกับผู้บริหารมากนัก ครูรัตน์เป็นหัวหน้าหมวด เวลาทำอะไรใหม่มา เราจะได้รับก่อน แล้วเอามาถ่ายทอดต่อ ...ไม่ว่าครู ผู้ปกครอง คนขับรถ เราจะไม่แบ่ง จะเข้าหากันหมดเลย”

กรณีศึกษาที่ 2 13/2/2544

“ที่จริงก็มีดีหลายคนนะ แต่เทียบกับคนที่สอนเลขด้วยกัน เขาน่าจะเป็นคนเปิดและรับ idea ใหม่ ๆ จากพีได้ พีไปอ่านหนังสือที่ไหนมา แล้วก็ส่งต่อให้ เขาก็สามารถรับช่วงที่ส่งต่อไปทำได้”

ผู้บริหารกรณีศึกษาที่ 2 6/2/2544

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ด้วยความเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดี อุปนิสัยร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้คุณารัตน์มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้ปกครอง และการเป็นคนเข้มงวดกวดขันทำให้ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจในการจัดการเรียนการสอนของคุณารัตน์

"ครูรัตน์ใช้ได้เลย ฟังจากผู้ปกครองหลายคนนะ ดี การสอนก็ใช้ได้ เอาใจใส่เด็ก เด็ก ๆ บางคนก็กลัวครูรัตน์ บางอย่างก็เข้มงวด เรียนคณิตจะเหยอะเหยะไม่ได้ ครูรัตน์ใช้ได้เลย ถ้าให้คะแนนแล้วครูรัตน์จะอยู่ในระดับต้น ๆ เด็กจะเกรง ๆ แต่เด็กจะรักครูรัตน์ เด็กจะรักครูที่มีเหตุผล เรื่องการเอาใจใส่ดูแลแล้วใช้ได้"

ผู้ปกครองนักเรียนกรณีศึกษาที่ 2 10 / 1 / 2544

"ในวันศุกร์ครูรัตน์เป็นครูเวรประจำวัน ทำหน้าที่ตรวจสอบบัตร Bar Code ที่ผู้ปกครองนำมารับนักเรียนกลับบ้านในตอนเลิกเรียน เมื่อผู้ปกครองนำบัตรมาให้ครูรัตน์ ครูรัตน์จะยกมือไหว้ และกล่าวสวัสดิ์ผู้ปกครองทุกคนที่นำบัตรส่งให้ครูรัตน์ด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม"

การสังเกตกรณีศึกษาที่ 2 9 / 2 / 2544

ความสัมพันธ์กับนักเรียน

ครูนารีรัตน์เป็นคนเจ้าระเบียบ เข้มงวดกวดขัน จริงจัง กฎระเบียบต่างของโรงเรียน ครูนารีรัตน์จะเป็นผู้ประกาศย้ำให้นักเรียนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เสมือนเป็นครูฝ่ายปกครองที่คอยดูแลความเรียบร้อยให้กับนักเรียนทุก ๆ คน แต่ด้วยบุคลิกที่ร่าเริง พุดคุยสนุกสนานทำให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาขอคำปรึกษา

"ครูรัตน์ ขอคำปรึกษาอะไรก็ได้ เรื่องเลข มีปัญหาจะไปหาครูรัตน์"

ลูกศิษย์กรณีศึกษาที่ 2 12 / 1 / 2544

"เป็นครูที่ดี สอนแล้วเข้าใจ แล้วก็ สอนแบบไม่เครียด มีเรื่องตลกมาให้ฟังด้วย เรื่องแบบนี้เราจะเอาไปใช้ในวิชาประจำวันได้อย่างไร แบบเรียนเรื่องนี้อยู่ เราต้องคิดอย่างนี้ ต้องให้เขารู้ว่าเขาโกงเราหรือเปล่า ถ้าอย่างนั้นเราอาจจะถูกโกงได้"

ลูกศิษย์กรณีศึกษาที่ 2 12 / 1 / 2544

"สามารถผสมกลมกลืน ระหว่างบทบาทครูและบทบาทเพื่อนได้อย่างดี เด็กจะเชื่อในสิ่งที่ครูรัตน์บอก เด็กจะกลัวครูรัตน์ แต่ก็รักนะ ครูรัตน์จะเป็นคนจริงจัง ดังนั้นเด็กจะเชื่อ"

เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 2 10 / 1 / 2544

สู่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เบื้องหลังการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตลอดระยะเวลา 5 ปีของการเป็นครูที่โรงเรียนบัณฑิตวิทยา ครูนารีรัตน์ดูแล เอาใจใส่นักเรียน ด้วยความคิดว่านักเรียนเปรียบเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นบุคคลภายในบ้าน ที่ต้องให้ความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน

“รักเด็ก ๆ อยากให้เขาได้รับความรู้ อยากให้เขาเป็นคนดี อยู่ในสังคมได้ เอาตัวรอดได้ แต่ ละชั่วโมง คาดหวังทุกชั่วโมงว่าเด็กต้องทำได้”

กรณีศึกษาที่ 2 12 / 1 / 2544

“คิดว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเรา เราต้องเจอเขาทุกวัน ต้องรู้นิสัย เรารู้จักเขา รู้ว่าวิชา นี้ใครอ่อนอะไรบ้าง ใครนิสัยเป็นอย่างไร มันมีชีวิต ต้องให้ความรู้สึกดีต่อกัน ไม่ใช่สอนจบ แล้วทิ้ง ต้องดูแลกันตลอด ไม่ว่าจะเจ็บป่วย เป็นอย่างไรบ้างลูก ต้องเข้าไปถาม”

กรณีศึกษาที่ 2 26 / 12 / 2543

“เดินเข้าไปหาเขาเลย เหมือนเขาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเรา ซึ่งเรามาเจอเขา ถ้าเขามี ปัญหา ก็พร้อมที่จะช่วย เข้าไปคุย ชักถาม”

กรณีศึกษาที่ 2 7 / 2 / 2544

การทำงานที่โรงเรียนบัณฑิตวิทยาลัยนี้ ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้แนวทางในการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูนาวิรัตน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตน ทั้งต่อนักเรียน ผู้ปกครอง พี่น้องครู พนักงานของโรงเรียน สำหรับการปฏิบัติตนต่อนักเรียนจะ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในทุกเรื่องที่สอนไป

“ครูหญิง อาจารย์ (ผู้บริหารโรงเรียน) ทำให้ดูเป็นแนวทาง ขนาดผู้บริหารยังทำ เขาวาง แนว วางรูปแบบให้เรา คุณครูก็ต้องให้ ให้กับเด็กมีความสุข เด็กก็จะกล้าตอบสนองเรา เชื่อใจเชื่อ มั่นซึ่งกันและกัน มีความสุข ..นั่นเป็นจุดหลัก เพราะผู้บริหารทำเป็นตัวอย่างเป็นแนวทาง ไม่พูด อย่างเดียว ปฏิบัติให้เห็นชัดเจน มาพูดคุยมาเล่นกับเด็ก”

กรณีศึกษาที่ 2 26 / 12 / 2543

“พี่หญิงจะส่งตรงนี้มาสู่ครู ครูจะส่งมาถึงเด็ก เด็กจะรู้ว่าอาจารย์ใจดี พี่หญิงใจดี พยายามให้จริง ๆ จะวางแนวให้เราปฏิบัติ เด็กเขาให้รู้อะไร เราเป็นคนนำ ทำเลยชี้ทำให้ เห็นเลย ให้ครูทำให้ดู จูงมือทำให้ดูเลย เราสอนเขาแบบนี้ เราต้องทำให้ดูด้วย ครูทำได้ เขาก็ทำได้ ถ้าเด็กจะรำเริง คุณครูต้องรำเริงสดใสด้วย”

กรณีศึกษาที่ 2 10 / 2 / 2544

“อาจารย์จะวางแนวทางไว้ให้ แนวนี้โอ ต้องพูดเพราะนะ ต้องให้ความรัก คำพูดเรา ต้อง คอยดูแลเขา เหมือนเขามาอยู่บ้านเรา ต้องดูแลนะ ตั้งแต่เริ่มแรกเข้ามา เขาพยายามปรับ พฤติกรรมเรา ปรับพาไปอบรมให้มองในแง่บวก”

กรณีศึกษาที่ 2 12 / 1 / 2544

การรู้จักนักเรียนช่วงก่อนเปิดเรียน

ครูนารีรัตน์สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ก. นักเรียนห้องนี้ครูนารีรัตน์ได้รู้จักคุ้นเคยมาก่อนแล้ว เพราะได้สอนในวิชาจริยศึกษาตอนที่นักเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

“ครูรัตน์ได้เปรียบเพราะได้สอนจริยเขาเมื่อตอน ป.4 อยู่หนึ่งปี และก็มาเจอกัน ป.6 อีก”

กรณีศึกษาที่ 2 6 / 2 / 2544

“ครูรัตน์จะเรียกเด็ก ๆ ว่าลูก ครูรัตน์จะสอนตั้งแต่ชั้น ป.4 จะคุ้นเคยกันดี”

เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 2 10 / 1 / 2544

สู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูนารีรัตน์สร้างความสนิทสนมและความคุ้นเคยกับเด็กโดยการเข้าไปพูดคุย ทักทาย เข้าไปทำกิจกรรมที่นักเรียนกำลังสนใจ ร่วมเล่นเกมกับนักเรียน และปฏิบัติตนด้วยความสนิทสนมเสมือนเป็นเพื่อนกับนักเรียน ทำให้ครูนารีรัตน์รู้ในความสนใจของนักเรียน

“เข้าหาเขา ต้องพูดคุยคุยกับเขา เด็กทำอะไรกลุ่มนี้ เขาเล่นกระโดดยาง บางทีครูรัตน์ใส่ชุดวอร์มนะ ครูรัตน์ก็จะไปแกล้งเขา ไปดึงยางเขา เขาก็จะ โอ้ย ครูรัตน์นะ ตายอีกแล้ว บางทีก็จะไปกระโดดกับเขา เล่นกับเขาเลย เข้าไปเล่น กิจกรรม เข้าไปคลุกคลีกับเขา นั่งจับกลุ่มคุยกันอยู่เราก็จะเข้าไปว่า นั่นนะ คุยอะไรกันอยู่นี่ เขาก็จะบอก เขาก็จะเล่นกับเราไปอัตโนมัติ เหมือนเพื่อน เข้าไปหาเขา จะพูดจะแซวจะเล่น เหมือนเพื่อนกันก็มี”

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

“เข้าไปหาเด็ก คุยกับเด็ก เข้าไปเล่นสนุกอยู่กับเด็กต้องทำตัวให้เหมือนเด็กจึงจะรู้ว่าเขาคิดอะไร ต้องอยู่กับเด็ก ต้องปรับ ใช้คำพูดอีกอย่างหนึ่ง”

กรณีศึกษาที่ 2 26 / 12 / 2543

“เด็กมาส่งงานครูรัตน์จะพูดตลก ๆ แหย่เล่น เด็กก็จะรู้ว่าครูรัตน์แหย่เล่น ครูรัตน์จะพูดด้วยเหตุผล จะใช้คำว่าลูกอย่างนั้น ลูกอย่างนี้ เร็ว ๆ เข้าลูก”

เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 2 6 / 2 / 2544

“เข้าหาเขา พูดคุย เหมือนเราเป็นครู ป.6 เขาจะถามว่าเรียนที่ไหนดี ช่างนอกจะเจออะไรบ้าง อะไรนี่ คุยทำนองนี้มากกว่า.. เด็กเรียนเข้าไปคุยเลย- เลขข้อนี้ทำได้นะ ฮือ เก่งเด็กกลุ่มเล่น-สอนครูรัตน์บ้างสิ เล่นยังงั้นนี่ หลวมเหนียว กลุ่มเด็กชนจะเล่นไม่เป็นที่ จะเล่นแผลง ๆ จะหลบเรา- เป็นไงบาสแกล้งคนโน้นคนเนี่ยเป็นไง เด็กอ่านการ์ตูน-อ่านคนเดียวก็เป็นนะ”

กรณีศึกษาที่ 2 11 / 1 / 2544

การสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและเมื่ออยู่นอกชั้นเรียน จะสังเกตกลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมโดยรวมของกลุ่มว่ามีลักษณะนิสัยอย่างไร เรียบร้อย คุยเก่ง หรือชอบแกล้งเพื่อน

“เขาจะมีกลุ่มของเขาเอง จะมาถ่ายทอดกันเอง อย่างคนนี้นะครูรัตน์ทำไมคนนี้เขาชอบไม่ให้ง่ายจังเลย เราก็จะรู้แล้ว เวลาเขาจับกลุ่ม ห้องเขาจะจับกลุ่มประมาณ 5-6 กลุ่ม เจอกลุ่มนี้แล้วเพื่อนคนนี้ไปไหนละ ครูต้องสังเกตว่าคนนี้ไปไหนกับใครบ้าง เราต้องรู้จักสังเกต เอ็มต้องเดินกับอาร์ตนะ ดูนะ มีคนนี่ต้องมีคนนี่เกาะท้ายด้วย เขาอนอีกแล้วนะ เราไม่ต้องไปจับทุกคน รู้เป็นกลุ่มกลุ่มนี้เรียบร้อยก็จะทำงานเรียบร้อยทั้งกลุ่ม กลุ่มนี้สีคนชอบแกล้งเขา มีเรื่องปู้ป้อแล้ว สีคนนี่ เป็นเซต ๆ จะรู้นิสัยได้ แต่ถ้าจับมาทีละคน เขาก็ไม่มีอะไรนะ จะจำไว้ เหมือนไม่จำ จะไว้ขึ้นมา”

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

เมื่อพบนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ผิดสังเกต หรือไม่พึงประสงค์ ครูনারีรัตน์จะใช้การเข้าไปพูดคุยสอบถามนักเรียนโดยตรง

“เข้าไปคุยเลย ใช้การพูดคุยเป็นหลัก คำพูดสำคัญที่สุด เราเข้าไปหาเด็กช่วงไม่ใช่การเรียนการสอน เราต้องสบาย ๆ เด็กเขาพัก เขาเล่นกนอยู่ ต้องไม่ไปดู เข้มงวด ไม่ต้องเตรียมอะไรเลย เช่น เขานั่งคุยกันอยู่ ก็จะเข้าไป ถามว่า คุยอะไรกันเอ่ย”

กรณีศึกษาที่ 2 7 / 2 / 2544

“เราต้องคุย เหมือนกับดูตัวหนังสือเราจะไม่รู้ เราไม่เข้าใจ เราต้องเจาะที่ตัวเขาเลย เราต้องพูดคุย”

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

“รุ่นนี้มีเด็กคนหนึ่งที่มีปัญหาทางสมอง ใครแหยมจะกรี๊ด ครูที่นี้เขาจะทิ้งว่าทำไมครูรัตน์เอาอยู่ จับเขานั่งลง พยายามสบตากับเขา คุยกับเขาว่าเราอยากให้เป็นแบบนี้จริง ๆ หนูเป็นอย่างนี้หนูทุกซัใหม่ เพื่อนทุกซัใหม่ เขาก็จะสงบลง”

กรณีศึกษาที่ 2 7 / 2 / 2544

ในการเป็นครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ก. ครูনারีรัตน์ได้รับข้อมูลจากครูประจำชั้นคนเก่า จากการพูดคุยซักถามถึงลักษณะนักเรียนโดยรวม และในระหว่างการจัดการเรียนการสอนสามารถรู้ข้อมูลด้านความประพฤติและความสามารถในการเรียนจากครูหลาย ๆ ท่านที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้เข้าสอนนักเรียนชั้นที่ครูনারีรัตน์ปกครองดูแลอยู่ ทำให้ครูทราบลักษณะนิสัย และปัญหาของนักเรียน

“ก่อนที่เขาจะขึ้นมา ครูรัตน์จะคุยกับครูคนเก่าก่อน ว่าเด็กห้องนี้เป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง มีใครเด่น ๆ บ้าง แก้ไขปัญหาอะไรบ่อย ๆ บ้าง ก็จะได้ถาม ลูกเธอเป็นอย่างไรบ้าง”

กรณีศึกษาที่ 2 6 / 2 / 2544

“เด็กที่จะขึ้นมาครูรัตน์จะไปถามก่อนว่าคนไหนอ่อนคนไหนเป็นอย่างไร จะถามครูประจำชั้นคนเก่า ป.5 ถามเหมือนกับเราคุยกันเวลาว่าง ลูกเธอเป็นอย่างไรบ้างว่าคนไหนเป็นอย่างไร ก่อนที่เขาจะมาเจอกับเรา เราจะได้รู้ว่าคนนั้นเป็นอย่างไรบ้าง คนนั้นอ่อนตรงไหน เด็กคนนี้มีพฤติกรรมอย่างไร เด็กคนไหนชนะ เด็กคนไหนชนะมาก เราก็รู้แล้วก็ตีศัพท์”

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

“ครูที่สอนวิชา สปช. ถือสมุดรายงานของนักเรียนคนหนึ่ง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ก. เข้ามาในห้องพักครู ซึ่งมีครูรัตน์ และเพื่อนครูนั่งอยู่อีก 2 คน และบอกครูรัตน์ว่าเด็กคนนี้ไม่ตั้งใจทำงาน ใช้การถ่ายเอกสารงานของฝาแฝดผู้น้องมาส่ง และบอกว่าได้ไปเจอนักเรียนคนหนึ่งที่โรงพยาบาลนครในวันอาทิตย์ โบกไม้โบกมือเรียกครูท่านนั้นว่า พี่ แล้วก็คุยกันว่าเด็กคนนี้ครอบครัวอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด มีเพื่อนข้างบ้านที่เกเร”

ข้อมูลจากการสังเกต 10 / 1 2544

นอกจากนั้นการพูดคุยกับผู้ปกครองบางส่วนที่มารับลูกด้วยตนเอง สำหรับผู้ปกครองของนักเรียนที่มาและกลับโดยรถรับส่งนักเรียน โอกาสที่ครูรัตน์จะได้พูดคุยกับผู้ปกครองมีน้อย แต่จะได้พบกับผู้ปกครองหรือได้พูดคุยทางโทรศัพท์ในกรณีที่ผู้ปกครองต้องการความช่วยเหลือจากครูในปัญหาด้านพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียน

“เป็นช่วง ๆ เป็นบางกลุ่มบางคน อย่างเดือนที่แล้ว เดือนพฤศจิกายน ลูกเขาโดนแกล้งห้องครูรัตน์จะมีอยู่ 4 คน จับกลุ่มล้อคนอื่น ล้อน้อง ป.4 บ้าง ล้อ พี่ ม.2 บ้าง ไปล้อน้อง ป.5 เป็นแบบเขาควบคุมตัวเองไม่ได้ แม่จะมาปรึกษาเขา เหมือนอารมณ์ไม่อยู่กับที่ ต้องกินยาคุมตลอดให้สงบสตินิ่ง เขาจะจับขว้าง ไปล้อเขาเสร็จนะ เขาก็ขว้างไปโดนหน้า 1 ในสี่คน ก็มาชก เขาก็เรียกมาคุย แม่เขาก็มาคุย เอาอย่างนี้จะ รัตน์ก็ไม่รู้ว่าปัญหามันเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไรแต่รัตน์ก็เพิ่งมาทราบ รัตน์จัดการให้แล้ว ดีเลย ถ้าพวกนี้ไม่ไปจุดชนวนเขา ก่อนเขาก็ไม่เกิดอารมณ์ แล้วก็สอนคนที่เกิดอารมณ์ด้วยว่าถ้าหนูนิ่งเฉยนะก็จะไม่เกิดเรื่องขึ้น ถ้าเรื่องมันถึงผู้ปกครองมันจะยุ่ง ส่วนใหญ่ ต้องเป็นตอนเย็นนะ จะสวัสดิ์ คุยกันเรื่องลูกเรื่องอะไร ไม่จำเป็นต้องเราอยู่กับลูกศิษย์ห้องเรา เราพักในโรงเรียนทั่วไป เช่น ผังอนุบาล ผู้ปกครองมารับลูกเราก็จะ สวัสดิ์ คุยกัน เราไม่ได้สอนลูกเขาเลยนะ เขาก็จะมานั่งคุยกันยาว ต่างคนต่างเข้าหา เป็นไงบ้างครูรัตน์ วันนี้แต่งชุดสวยนะ จะเหมือนญาติ

เหมือนอะไรหมด ลูกเขามาบางที่ก็ว่า แบบ ๆ วันนี้ใครตกเปียให้ส่วนจ้งเลย เลือกมาก โบว์ก็ต้องเลือกเอง แม่เขาจะเล่าให้ฟัง"

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

"เด็กมารดโรงเรียน ถ้าผู้ปกครองไม่มารับ โอกาสที่จะคุยกับผู้ปกครองแทบไม่มีเลย จะรู้จักคุ้นเคยกับเด็กในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น นอกจากคนที่มาประจำ เราก็จะทักกันว่าวันนี้ ลูกเป็นอย่างไรบ้าง เราก็จะคุยกัน"

กรณีศึกษาที่ 2 10 / 2 / 2544

ในการประเมินผลการเรียนรู้โดยการสอบประเมินรายจุดประสงค์เป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ทำให้ครูนาวิรัตน์รู้ว่านักเรียนแต่ละคนเก่งและอ่อนในรายจุดประสงค์ใด

"โรงเรียนเราจะสอบเดือนละครั้งก็ว่าได้ 1 เทอม จะสอบ 3 ครั้ง อีกครั้งจะสอบภาคความรู้ ไม่มีสอบกลางภาค จะมีแต่สอบประเมินจุดประสงค์ เด็กจะเรียนมาประมาณ 2 บท เด็กก็จะสอบ ก็ช่วยให้เขาทำคะแนนได้ดีด้วย"

กรณีศึกษาที่ 2 25 / 12 / 2543

ครูนาวิรัตน์ใช้ความสนิทสนมคุ้นเคย ความผูกพันต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน การที่ต้องพบเจอกันทุก ๆ วัน ทำให้ครูนาวิรัตน์ทราบข้อมูลและจำได้ ไม่ได้มีการบันทึกอย่างเป็นทางการ ปลายลักษณะอักษร

สิ่งที่สังเกตเด็กในห้องครูรัตน์มีการจัดระบบอย่างไร นอกจาก ป.05 มีบันทึกอะไรไหม

"ไม่มีเลย มีแต่เข้าไปคุยเลย ใช้การสังเกต ใช้การคุ้นเคยกันมากกว่า เจอกันทุกวัน เทอมหนึ่งตั้ง 4 เดือน เจอกันบ่อย เห็นหน้าปุ๊บ จะรู้เลย นึกชื่อปุ๊บ อ้อ เป็นอย่างนี้ แม้ครูประจำชั้นคนเก่ายังจำเด็กเขาได้เลย จะเป็นอะไรที่ผูกพัน"

กรณีศึกษาที่ 2 11 / 1 / 2544

"ไม่ได้โน้ตเลย คุยผ่าน คุยแล้วก็ผ่านไป"

กรณีศึกษาที่ 2 10 / 2 / 2544

การนำผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูนาวิรัตน์ใช้ในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมราบรื่น นักเรียนสนใจกับสิ่งที่สอน และหากพบว่านักเรียนด้อยในเรื่องการเรียนก็ร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนจัดกิจกรรมซ่อมเสริมขึ้น

ข้อมูลที่ได้มาว่าเด็กเป็นอย่างไร เขาไปจัดการเรียนการสอนอย่างไร

“ไม่นะ อยู่ที่ว่าครูเองจะใช้คำพูดอย่างไร จะสนใจเขาอย่างไร มีลีลาอย่างไร สิ่งจูงใจให้เขาเรียน แต่ละคนแตกต่างกัน เวลาเรียนจะต้องดึงทั้งหมดมาจุดตรงกลาง”

กรณีศึกษาที่ 2 11 / 1 / 2544

“ไม่ได้ทำเองทั้งหมด แต่กับพี่หญิงด้วย รัตน์พี่ว่าเด็กรุ่นนี้แยะนะ ปี 41 เด็กอ่อน แล้วเราจับมาเรียนเสริมตอนเย็น เลิกประมาณ 5 โมงเย็น เลือกเด็กระดับ ป.6 ได้ 12 คน จากสองห้อง เป็นเด็กอ่อนภาษาไทย เลข ท่องสูตรคูณไม่ได้ เรียนประมาณ 2 สัปดาห์ 12 คนนี้ครูประจำชั้นเลือกมาว่าใครอ่อนที่สุด ดูจากคะแนน ความสนใจ จากแบบฝึกหัด”

กรณีศึกษาที่ 2 7 / 2 / 2544

สรุปกรณีศึกษาที่ 2

ผลจากการศึกษากรณีศึกษาที่ 2 พบว่า กรณีศึกษาที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยตระหนักว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นหน้าที่สำคัญของครู เสมือนพ่อแม่ดูแลลูก ต้องให้การดูแลเอาใจใส่ และการรู้จักนักเรียนยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และยังเป็นการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้ครูมีความสุข และรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

สิ่งที่กรณีศึกษาที่ 2 ให้ความสำคัญในการทำความรู้จักนักเรียนคือ ลักษณะนิสัยของนักเรียนแต่ละบุคคล รวมทั้งลักษณะนิสัยของกลุ่มเพื่อนสนิท ความชอบ ความสนใจ ในการทำกิจกรรมยามว่างของนักเรียน ผลการเรียน ผลการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน

วิธีการและยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 2 แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนเปิดเรียน กรณีศึกษาที่ 2 การรู้จักนักเรียนก่อนเปิดเรียนในปีการศึกษานี้ กรณีศึกษาที่ 2 ได้เคยสอนนักเรียนที่จะมาเป็นนักเรียนประจำชั้นมาก่อนแล้ว 1 รายวิชา เมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา ช่วงเปิดเรียน เป็นการสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนโดยครูเข้าไปพูดคุยกับนักเรียนในสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจหรือกำลังปฏิบัติอยู่ โดยใช้คำพูดอย่างเป็นกันเอง มีการพูดคุยสื่อสารกันระหว่างครูเก่า – ครูใหม่ ครูผู้สอนรายวิชากับครูประจำชั้น เกี่ยวกับนักเรียนที่สอน ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่นอกห้องเรียน ได้แก่ การคบเพื่อน กิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจะใช้การพูดคุยซักถามนักเรียนโดยตรง และส่วนหนึ่งรู้จักนักเรียนจากคะแนนการประเมินผลการเรียนรู้รายจุดประสงค์ของนักเรียน

วิธีการสร้างความเข้าใจข้อมูลของนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 2 ได้แก่ การวิเคราะห์เหตุการณ์และลักษณะนิสัย เมื่อพบจุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไข จะพิจารณาว่าสาเหตุมาจากอะไร หากมาจากตัวนักเรียนเองจะเข้าไปพูดคุยสอบถามให้คำแนะนำทันที สำหรับการนำข้อมูลการรู้จักนักเรียนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะใช้เพื่อการบริหารจัดการชั้นเรียนให้ได้ดี ในขณะที่สอน สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนต่อเรื่องที่เรียนได้ การนำผลมาใช้ในการเสริมสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและนำมาใช้ในการจัดการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน

กรณีศึกษาที่ 2 ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยเชื่อว่านักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตครู ครูต้องทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียน เหมือนพ่อแม่ที่คอยดูแลลูก การที่จะดำเนินการดังนี้ได้ ครูต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ความรู้ด้านการวัดและประเมินผล และทักษะที่สำคัญที่กรณีศึกษาที่ 2 ใช้อยู่คือ ทักษะการสังเกต ทักษะการสัมภาษณ์ ทักษะการฟัง

สรุป ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษา

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของทั้งสองกรณีศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องรู้ ส่วนองค์ประกอบอื่นสำคัญของลงมาได้แก่ ผลการเรียนรู้ จุดเด่นจุดด้อย สิ่งที่นักเรียนสนใจ ความชอบ สำหรับยุทธวิธีของกรณีศึกษาที่ 2 ใช้อยู่ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคือ

ช่วงก่อนเปิดเรียน ครูรู้จักนักเรียนจาก

- (1) การที่เคยได้จัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา
- (2) การมีกิจกรรมรับช่วงเด็กจากครูคนเก่าสู่ครูคนใหม่
- (3) กิจกรรมที่นักเรียนและครูทำร่วมกันในช่วงปิดเทอม

ช่วงการจัดการเรียนการสอน

- (1) สร้างความคุ้นเคย สร้างความไว้วางใจให้แก่ นักเรียน ได้แก่ การให้ความสนใจในสิ่งที่นักเรียนกำลังปฏิบัติ ใช้คำพูดอย่างเป็นกันเอง ใช้กิจกรรมลูกบุญธรรม
- (2) จัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
- (3) เรียนรู้ปฏิกริยาที่สะท้อนกลับของนักเรียน เมื่อได้รับคำพูดจากครู
- (4) ให้นักเรียนเขียนเรียงความหัวข้อที่ครูกำหนด
- (5) ใช้กิจกรรมเยี่ยมบ้านโดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ชุมชน
- (6) พูดคุยเกี่ยวกับนักเรียนของครูเก่ากับครูใหม่ ครูผู้สอนรายวิชากับครูประจำชั้น
- (7) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนนอกห้องเรียน เช่น การคบเพื่อน กิจกรรมที่ชอบทำ
- (8) ใช้การพูดคุยซักถามนักเรียนโดยตรง
- (9) รู้จักนักเรียนจากคะแนนการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน